

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

RECEIVED

VOLUME LXI, Nr. 15

KETVIRTADIENIS, LIEPOS [JULY] 23, 1981

JUL 23 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

BUVAU LIETUVOJE ŽMONĖS KELIAUJA VILNIUJE NORI LAIKRAŠČIO

Buvo džiugu dar kartą aplankyti Lietuvą. Šį kartą vykau nei su giminėmis bei draugais ir pažįstamais pasimatyti, o į laikraščio "Laisvės" 70-mečio minėjimus. Taip, kad iš Vilniaus beveik nebuvau išvykęs, bet su daug žmonių teko susitikti, su daug pasikalbėti, šiek tiek išpūdių atsivežti Amerikon.

Visų pirma, po dviejų lietingų metų Lietuvos žmonės sunerimę, kad nebūtų ir šiemet tokie metai. Šienapiūtė buvo lietinga. Kaip pasiseks nuimti kiti derliai, sunku pasakyti.

Kitas Lietuvos žmonių rūpestis, kad nebūtų karo. Girdi, pradėjome gyventi sočiai, kaip pridera, nejaugi kils vėl visko naikinimas, griovimas, ne vienas, kiek teko susitikti žmonių, šnekėjo.

Išties, Lietuvos žmonės gyvena jau kaip pridera. Jeigu kai kuriuose miestuose nebūtų butų trūkumo, tai, žmogus, gyvenk ir norėk. Palyginus, kokią Lietuvą mačiau 1959 metais ir dabar, tai skirtumas kaip diena nuo nakties.

...

Kai žmogus nevažiuoji kur toliau iš Amerikos, tarytum nieko keisto nėra. Bet pabandyk skristi per Atlantą į Europą. Tarptautiniai aeroportai sausakimšai pilni svieto; ilgiausios eilutės prie bilietų kasų, kiti laukia, skuba, kur pažvelgsi lagaminai ant lagaminų.

Maskvoje aeroporte tas pats. Skirtumas gal tik tas, kad čia užgirsi žmonės šnekantis įvairiausiomis kalbomis, veidai, taipgi, iš viso pasaulio žmonių. O amerikiečių! Kur jų nėra?! Vis turistai.

Koks susidomėjimas Tarybų Sąjungai, negalima apsaakyti. Kiek per savaitę ar dieną iš Amerikos į Maskvą atskrenda lėktuvų, nežinau. Mes skridom — pilnas lėktuvas, daugiausia jauni linksmi žmonės.

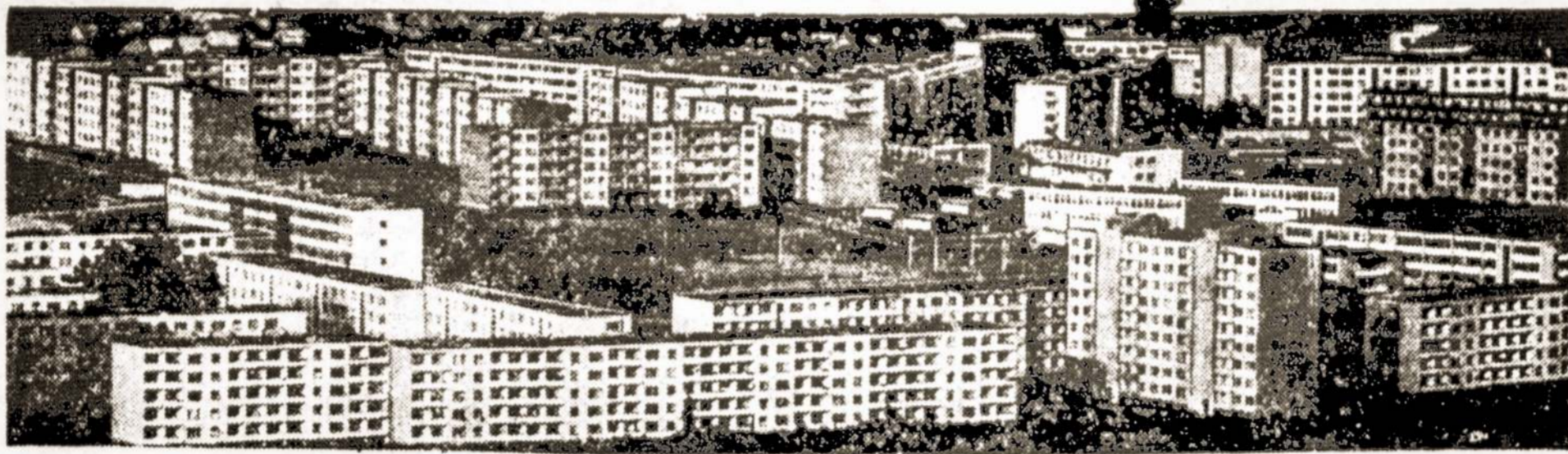
...

Nuvykus į Vilnių atsitiktinai teko nueiti į viešbutį "Gintaras". Apstulbau pamatęs tiek svietol! Čikagiškio Raskaus turistinės grupės žmonės, LDS turistinės grupės žmonės, kanadiečių lietuvių turistinė grupė... O dar prie jų susirinkę giminės ir pažįstami — vestibulyje stačiai žmonių minia.

Įdomiausia esti "dolerinėje", kai iš Amerikos, Kanados ar Australijos atvyksta lietuviai turistai. Svieto kaip Amerikoje parduotuvėse nupigintomis kainomis išpardavimo atvejais. Turistų giminės ar pažįstami išstatytas lentynose gėrybes renkasi ir neišsirenka. Ir keisčiausia, daugiausia apgulę gražmenų ir kristalų prekystalius.

Oi, oi, kai žmogus pagalvoji, daugelis mes Amerikoje tokių daik-

MIESTAS ANT NEMUNO KRAŠTO

Dainavos mikrorajonas Alytuje.

Ir rengia, ir dengia — kalbama apie alytiškius. Taip atsiliepiama apie LKP 60-mečio medvinės kombinato ir "Dainavos" siuvimo fabriko kolektyvus, eksperimentinio namų statybos kombinato namų statytojus, įsikūrusius visai šalia audėjų.

Pirmąjį surenkamą gyvenamąjį namą eksperimentinis namų statybos kombinatas pastatė 1976 m. gegužės 28 dieną Nemunaičio kolūkyje. Šiame kombineate yra net šešios gamyklos, yra net šešios gamyklos, kuriose dirba beveik 4000 žmonių. Mineralinės vatos plokščių gamykla tik pačioje dešimtojo penkmečio pabaigoje išlydėjo pro vartus automašinas su pirmąja savo produkcija, o namų konstrukcijų gamyklos žmonės išsiuntė kaimui 1980 metais pagamintą 1041 gyvenamąjį namą. Platus bus didelės įmonės žingsnis į priekį: 1985 metais planuojama pastatyti žemdirbiams 1800 patogių surenkamųjų gyvenamųjų namų. Virš 100 jų pernai iškelavo į Rusijos Federatynę Respubliką, į Pamasovio kaimus, sušvito Smolensko laukų platumos.

Peržengė respublikos ribas ir kitų Alytaus žmonių produkcija. Ji siunčiama į broliškas respublikas, eksportuojama į užsienio šalis. Traukiniais atskuba saulėtosios Uzbekijos ir kitų Vidurinės Azijos respublikų "baltasis auksas", o iškeliauja, pavirtęs drobele, kartūnu, flanele.

tų neperkam. O jie perka, iš Amerikos atvykę giminės moka.

...

Buvo galimybė ilgiau pabuvoti Lietuvoje, bet buvau davęs "Vilnius" darbuotojams žodį, kad grįšiu pirm Liepos Ketvirtos. Ir dėka jų stropumui laikraščio ėjimas nesutriko. Ir manau, nesutriks, kol išseks mūsų jėgos.

Šį optimizmą reiškiau todėl, kad Lietuvoje ji man pakėlė. Kiek teko tenai susitikti "Vilnius" skaitytojų, komplimentų būtų pilnas maišas. Žinoma, ne man vienam, o visiems laikraščio darbuotojams, skaitytojams, ypač remėjams, kad laikraštis gyvuotų.

O prašymų, kad laikraštį užprenumeruočiau, buvo begalė. Bet tai ne mano kišeni. Visiems patariau, kad prašytų giminių, pažįstamų Amerikoje. Bet, deja, ne visi Amerikoje giminių bei pažįstamų turi. Gaila jų, bet ką gi... Visa tai priklauso čia nuo geradarių.

S. J. Jokubka

Sumontavus iš Prahos atkeliavusius agregatus, įmonė pirmoji šalyje pradės marginti paklodinę drobę.

Mašinių gamyklos gaminiai žinomi Maskvoje, Gomelyje, Leningrade, jie keliauja į Lenkiją, Jugoslaviją, Mongoliją, Kubą ir kitas užsienio šalis. Nerūdijantį plieną įmonė siunčia Zaporozės ir Maskvos darbininkai, elektros variklius — Jerevano, Charkovo gamyklos.

Apie pusę milijono Tarybų šalies vaikų kasmet dailiai aprenkia "Dainavos" siuvimo fabriko moterys. Alytaus šampaono taure buvo sutikti ir išlydėti olimpinės Maskvos svečiai.

Pramonės augimą lydi platus gyvenamosios statybos žingsniai. Dainavos ir Putinų mikrorajonuose pasodintos tuopos ir berželiai daugiaaukščių namų kiemuose jau spėjo iškilti į aukštį ir teikia pavėsį poilsiui. O Vidzgiryje dar kyla pastoliai. Pusė rajono — brėžiniuose. Glaudžiasi vienas prie kito baltišonai namai ant kalvelių ir įklonėse, nepažeisdami botaninio landšaftinio draustinio darnos.

Gimtajame mieste ruošiami darbininkų pamaina. Trys profesinės

technikos mokyklos kasmet išleidžia didelį būrį kvalifikuotų darbininkų. Alytaus politechnikume mokosi daugiau kaip tūkstantis būsimųjų mechanikų, technikų, elektrikų. Kyla profesinės technikos mokyklos, kuri ruošia statybininkus, sienos. Šiame penkmetyje duris atvers medžio apdirbėjų mokykla, eksperimentinio namų statybos kombinato profesinė technikos mokykla.

Alytus — žalias miestas. Žalias jis vasarą, savo vainikus, žalias jis žiemą, nes miesto pušynas nekeičia savo rūbo.

Jubiliejaus išvakarėse atjaunėjo miesto stadionas ir Dainų slėnis, laukia atvykstančių į šventę choristų, šokėjų, muzikantų iš kaimyninių rajonų, meno kolektyvų tų įmonių, su kuriomis lenktyniaujame gamyboje. Jaučiama įtampa miesto savi-veikliniuose kolektyvuose, Dainavos sostinė puošiasi naujais kultūriniais akcentais.

"400 metų jaunuolis", — taip jubiliejaus išvakarėse alytiškiai kalba apie savo miestą.

Alfonas Grigaitis

Japonijos liaudis įkaitusi prieš branduolinį ginklą

Iškilę viešumon faktai, kurie rodo, kad į Japoniją gabenamas Amerikos branduolinis ginklas, sukėlė šalyje protestų audrą. Japonijos miestuose vyksta antikariniai mitingai, demonstracijos, protesto streikai. Pirmutinėse kovotojų už taiką, už Japonijos ir Amerikos karinės sąjungos nutraukimą, prieš branduolinį pavojų gretose žengia jaunimas. "Protestuojame prieš branduolinio ginklo gabenimą į mūsų šalį!" "Nel — Japonijos ir Amerikos karinio aljanso stiprinimui!" — su tokiais šūkiu prie JAV ambasados Tokijyje įvyko Japonijos sostinės universiteto studentų demonstracija. Jos dalyviai reikalavo, kad vyriausybė griežtai laikytųsi "trijų nebranduolinių principų" — neįvežti, negaminti ir neturėti branduolinio ginklo.

Liaudies akcijos prieš beatodairiškus Amerikos kariaunos veiksmus ir atvirą Japonijos valdančiųjų sluoksnių nuolaidžiavimą jai įvyko Tokijyje, Okinavoje, kur dislokuota maždaug 50 JAV karinių bazių ir objektų, Misavoje, Ivakunyje ir

daugelyje kitų miestų. Japonijos darbo žmonės ypač pasipiktino, sužinoję, kad dar daugiau kaip prieš 20 metų Japonijos vyriausybė slapta nuo liaudies sutiko, kad Vašingtonas gabentų Amerikos branduolinį ginklą į Japoniją. Japonų nepasitikėjimas konservatorių vyriausybės užsienio politikos kursu labai padidėjo po neseniai Vašingtone įvykusių Japonijos ir Amerikos derybų, kuriose Japonijos ministras pirmininkas Sudzukis prižadėjo JAV prezidentui Reaganui "padidinti pastangas" karinėje srityje.

Japonų tauta pati yra patyrusi Amerikos atominių bombardavimų baismus, nurodė laikraštis "Asahi". Todėl jos neapykantą branduoliniam ginklui diktuoja supratimas, kad Japonijos dalyvavimas vykdam JAV strateginį kursą kelia didelį pavojų. Kitas įtakingas laikraštis "Mainiti" išpėjo oficialų Tokijų: "Branduolinis ginklas netarnauja Japonijos gynybai. Priešingai, jis tik kelia grėsmę šaliai. Vienintelis protingas kelias — tai branduolinis nusiginklavimas".

Z.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$13.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Ruošiasi demonstracijai Vašingtone

Amerikos darbo liaudžiai ir pažangiesiems liaudies sluoksniams nelengva buvo iškovoti iš didžiojo kapitalo, pasodintos valdžios Vašingtone senatvės pensijas, nedarbo kompensacijas, skurdžiams pašalpas bei kitokias lengvatas ir šiaip įvairias programas, padedančias darbo žmonėms gyventi. Prez. Reaganas atėjęs į Baltuosius rūmus visą savo valdžios aparatą pasuko prieš šiuos darbo liaudies ir pažangiųjų liaudies sluoksnių laimėjimus. Emė kėsintis netgi prieš tokias programas kaip Social Security, socialinio aprūpinimo pašalpas ir kitas, kad būtų galima bilijonais dolerių didinti karinis biudžetas.

Organizuota darbo liaudis sukruoto, kas daryti! Sostinė Vašingtonas kaip mat virto demonstracijų, piketų ir protestų miestu. Netgi ir AFL-CIO profsąjungų biurokratai emė galvoti, kad prez. Reaganas su savo užmačiomis prieš darbo liaudies iškovojimus, su užmačiomis mažinti korporacijoms mokesčius ir daryti lengvatų, su užmačiomis balansuoti valstybės biudžetą ir didinti karines išlaidas, ne tik darbo liaudį gali nuskurdinti, o ir šalies ekonomiką gali privesti prie suirimo.

Pirmutiniai prieš šias prez. Reagano užmačias sunerimo profsąjungų eiliniai nariai, Social security pensininkai, socialinio aprūpinimo pašalpgaviai. Šturmingais išstojimais ir protestais privertė respublikonų valdomą senatą vienbalsiai pasisakyti prieš prezidento užmačią siaurinti Social Security programą, dėka pažangiųjų liaudies sluoksnių spaudimui, tapo atmetas prezidento pasiūlymas ultradešinių nuotaiškų George Lefever skirti valstybės sekretoriaus padėjėju žmogaus teisių reikalams. Didelį atkirtį davė prezidentui mainieriai prieš jo mėginimą pasikėsinti į "black lung" programą...

New Bufale keliasdešimties profsąjungų vadovų sumanymas skelbti Solidarumo Dieną ir darbo liaudžiai maršuoti į Vašingtoną pasakyti prezidentui, jog jis neturi mandato daryti kas jam ateina į galvą, su džiaugsmu ir didžiausiu pritarimu buvo sutiktas organizuotų eilinių darbininkų. Su sumanymu sutiko ir AFL-CIO vykdomojo komiteto biurokratai. Kaip žinia, organizuotų darbininkų džiaugsmui AFL-CIO vykdomasis komitetas paskelbė, kad tokia Solidarumo dienos titaniška demonstracija Vašingtone turi įvykti rugsėjo 19 dieną.

Didžioji spauda apie profsąjungų ir pažangiųjų organizacijų ruošimąsi šiai demonstracijai tyli, tarsi niekur nieko. Tačiau organizuoti darbininkai ir pažangios organizacijos ruošiasi, ir ruošiasi intensyviai. Ypač didelis dalykas, kad tokia demonstracijai pritarė ir viena iš didžiausių organizacijų Amerikoje — negrų pažangos sąjunga (NAACP). Įvykusioje Denveryje šios sąjungos konferencijoje delegatai vienbalsiai pasisakė, jog visi kaip vienas 450 tūkstančių jos narių dalyvaus rugsėjo 19 dieną demonstracijoje Vašingtone.

Kaip ruošiasi demonstracijai AFL-CIO, laikraščio "Daily World" korespondentui papasakojo AFL-CIO politinio švietimo komiteto vienas direktorių John Perkins. Girdi, jau išsiuntinėtoms mailgramos, kad ruošūs demonstracijai, daugiau kaip 100 AFL-CIO nacionalinėms profsąjungoms. Teamsterių (soferių) profsąjungai, Nacionalinei švietimo asociacijai. Nuo 150 iki 175 mailgramų pasiūsta nesusijusioms su darbininku sąjūdžiais tokioms organizacijoms kaip civilinių teisių organizacijoms, moterų organizacijoms ir daugeliui kitoms. Manoma, kad ši Solidarumo Dienos demonstracija bus daug didesnė ir vaisingesnė už buvusią 1963 metais civilinių teisių demonstraciją, kuriai vadovavo Martin Luther King, Jr.

"Daily World" komentatoriaus Conras Komorowski nuomone, ši demonstracija galės priversti politikierius liaudies interesus statyti virš korporacijų interesų. Svarbiausia esą, sako Automobilių pramonės darbininkų profsąjungos prezidentas Douglas Fraser, kad demokratų partija turi susidisciplinuoti, jeigu nori vadintis demokratų partija. Kaip dabar yra, ji su respublikonais derasi kaip varžytinėse už tabaką.

Daugelio visuomenininkų nuomonė, kad ši Solidarumo Dienos demonstracija duos suprasti respublikonams ir demokratams, kad liaudis gali apsieiti ir be jų, Vašingtono politiką pasukti taip, kaip ji nori, kaip atitinka jos interesus, o ne monopolijų.

Madagaskare vyksta "mūšis už ryžius"

Madagaskaro saloje ryžių trūkumo priežasčių daug. Pagrindinė jų — nedidelis derlingumas (1-2 t.

iš ha). Šis rodiklis vienas žemiausių ryžių auginančių pasaulio šalių tarpe. Štai kas privertė dabartinę vyriausybę imtis spresti vieną svarbiausių malagasių revoliucijos uždavinių — kelti žemės ūkį.

2

1976 m. šalyje prasidėjo nacionalinė kampanija — "mūšis už ryžius". Jos tikslas — aprūpinti liaudį pagrindiniu maisto produktu. Vienas programos uždavinių — išplėsti ryžių pasėlius. Kartu šalyje vykdomas žemių nacionalizavimas, žemės ūkio kooperavimas. Buvo nacionalizuoti didesni kaip 100 ha žemės ūkio sklypai, priklausantys

DIENOS TEMOMIS

METALISTAI KONFERAVO AMERIKOJE

Neseniai pirmą kartą Amerikoje vyko pasaulinė metalistų darbininkų konferencija. Didžioji spauda apie ją tylėjo, bet profsąjungų ir šiaip darbininkiški laikraščiai gana plačiai komentavo. Ypač plačiai apie konferenciją rašė automobilių pramonės darbininkų profsąjungos organas "Solidarity".

Iš šio laikraščio sužinome, kad konferencijos dalyviai pasisakė, jog visame pasaulyje darbininkų didžiausiu priešū yra multi-nacionalinės korporacijos, kurios anot automobilių pramonės darbininkų profsąjungos prezidento Douglas Fraser, susikoncentravęs į multi-nacionalines korporacijas kapitalas kapitalistinį pasaulį laiko savo fabriku, darbininkus savo vergais, valdžias darbininkų prižiūrėtojomis.

Konferencija pasmerkė Lotynų Amerikoje reakcinių valdžių smurtus, nukreiptus prieš organizuotus darbininkus, Pietų Afrikoje apartheidą, reikalavo, kad JAV su TSRS susitartų dėl branduolinio ginklo apribojimą.

MARŠAVO Į MICHIGANO SOSTINĘ

Detroito socialinio aprūpinimo pašalpgaviai buvo suorganizavę eitynę į valstijos sostinę Lansing pareikšti protestą prieš apkarpymą biedniams žmonėms pašalpų. Maršuojant iš Detroito pakeliui prie jų prisidėjo ir keli šimtai miestelių bedarbių. Pirmą dieną maršuotojai nuėjo 20 mylių, antrą — 18, ir paskutinę trečią dieną — 17 mylių.

Lansinge vyko mitingas, kur be kitų kalbėtojų kalbėjo ir valstijos kongresmanas Bill Ryan. Jis smerkė savo kolegas demokratų kongresmanus, kurie pritarė gub. Miliken užmačioms apkarpyti biedniams žmonėms pašalpas.

KAPITALIZMAS — PAŽEISTAS ŽVERIS

JAV Komunistų partijos generalinis sekretorius Gus Hall, kalbėdamas Jaunų Darbininkų Išsivadavimo Lygos (komjaunimo) konferencijoje pažymėjo, kad kapitalizmas pasaulyje dabar yra kaip pažėistas žveris: blaškosi, pyksta jausdamas savo galą, išsigelbėjimui neturi jokios vilties.

Todėl esą labai svarbu jaunajai kartai budėti, kad kapitalizmas

užsieniečiams. Cia kuriami kooperatyvai — socialistinio tipo ūkiai. Paskutiniaisiais duomenimis, nacionalizuota 112 tūkst. ha žemių. Apie 10 tūkst. jų perduota kooperatyvams, 26 tūkst. ha priklauso valstybei, 2 tūkst. ha perduota Liaudies armijai, kuri dalyvauja šalies ūkinėje veikloje. 1980 m. balandžio mėn. paskelbtais duomenimis, šalyje buvo 51 gamybinis žemės ūkio kooperatyvas; kooperatyvams priklausė 146,000 ha žemių.

Kooperatinis judėjimas Madagaskare susiduria su dideliais finansiniais, techniniais ir organizaciniais sunkumais. Naujajam procesui prieštarauja kontrrevoliucinė buvusių žemvaldžių propaganda, jų sabotžas. Didelę techninę pagalbą kooperatyvams teikia valstybė: tiekia darbo įrankius ir mašinas, trąšas ir sėklas. Įkurtas Žemės ūkio bankas, kurio uždavinys — vystyti

priėjęs savo galą neužkurtų pasaulinio karo ir jaunosios kartos nepanaudotų mėsa patrankoms.

GALI ATIMTI UŽSIENIO PASPORTUS

Byloje dėl atėmimo užsienio pasporto iš buvusio CIA agento Phillip Agee, kuris šiuo metu gyvena Rytų Vokietijoje ir yra parašęs knyga apie CIA slaptus veiksmus, Aukščiausiasis Teismas išaiškino, jog valstybės departamentas turi teisę atimti užsienio pasportą iš JAV piliečio, jeigu jis ir jo veiksmai pavojingi nacionaliniam saugumui.

Amerikos civilinių laisvių sąjungos advokatai tokį Aukščiausiojo Teismo pasisakymą griežtai smerkia. Girdi, pagal tokį Aukščiausiojo Teismo patvarkymą valstybės departamentas gali atimti užsienio pasportą iš bile Amerikos piliečio, nesutinkančio su Amerikos valdžios užsienio politika.

JAV JAUNŲ KOMUNISTŲ KONGRESAS

Birželio mėnesio paskutiniame savaitgalyje Niujorke, Columbia universiteto patalpose, įvyko Amerikos jaunų darbininkų išsilaisvinimo lygos (komjaunimo) nacionalinis V Kongresas. Į kongresą buvo suvažiavę iš įvairių Amerikos miestų ir vietovių mažiausia 600 delegatų atstovavo įvairių mažumų jaunimui, kaip afro-amerikiečiams, portorikiečiams, baltiesiems, čikanams, azijiečiams ir iranėčiams amerikiečiams. Per tris dienas suvažiavę jaunimo atstovai svarstė ir diskutavo problemas, liečiančias Amerikos jaunimą. Ypač daug dėmesio buvo kreipiama į jaunimo nedarbą, gresiantį pavojų, jeigu kultų karas, sunkumus jaunimui pasiekti mokslo ir t. t.

Kongrese dalyvavo svečiai Vietnamo, Zimbabvės, Jamaikos, Rytų Vokietijos, Kubos, Tarybų Sąjungos jaunimo atstovai delegatai. Kovojančių už išsilaisvinimą šalių jaunimui kongrese atstovavo palestiniečių, El Salvadoro, Afrikos nacionalinio kongreso delegacijos.

Kongresą sveikino JAV Komunistų partijos generalinis sekretorius Gus Hall. Gražia sveikinimo kalba pasakė tarybinio jaunimo delegacijos vadovas E. Gasuržanovas, pirmasis Uzbekistano Socialistinės Respublikos komjaunimo sekretorius. Šiltų žodžių Amerikos jaunimas susilaukė ir iš kitų delegacijų.

finansinę bei ekonominę vyriausybės politiką kaime.

TSRS, ištikima internacionalizmo principams, padovanojo Madagaskarui 200 traktorių, o 1,000 pardavė pagal kainas, kurios kur kas mažesnės negu kapitalistinėje rinkoje. 1,200 MTZ markės traktorių šių metų pradžioje jau pasiekė Didžiąją salą. Kartu buvo rengiami ir malagasių mechanizatorių kadrai. Pirmoji jų grupė stažavosi Minsko traktorių gamykloje, vėliau į Madagaskarą atvyko tarybiniai specialistai, kurie įsteigė traktorių kursų. Tai žymus indėlis "mūšyje už ryžius". Tai taip pat turi ir didelę socialinę bei ekonominę reikšmę, nes tarybinės mašinos pirmiausia stiprina jaunos respublikos valstybinį sektorių.

Z. Ū-kis

Vilnis, 1981 liepos 23

PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS APIE KOMUNISTŲ ĮSILEIDIMĄ Į KABINETĄ

Prancūzijos Respublikos prezidentas F. Miteranas davė interviu Paryžiaus laikraščiui "Mond".

Komentuodamas JAV valstybės departamentu pareiškimą dėl ministrų komunistų dalyvavimo Prancūzijos vyriausybėje, jis apibūdino tai kaip "spaudimo aktą". Prancūzijos politika, pasakė jis, nustatoma Prancūzijoje, ir būtų neleistina, kad valstybės vadovas vadovautųsi kitais argumentais, o ne tais, kurie atitinka Prancūzijos ir prancūzų interesus.

Kalbėdamas apie šios problemos nušvietimą Vakarų informacijos priemonėse, prezidentas pažymėjo: per daug komentatorių nemato toliau savo nosies. Maždaug puspenktą milijono prancūzų balsavo už kandidatus komunistus. Po to jie balsavo už mane, už socialistų partijos kandidatus. Tiesą sakant, aš nesuprantu, kodėl turėčiau juos nušalinti, kodėl turėčiau nuskriausti milijonus žmonių, pašalindamas juos iš Prancūzijos politinio gyvenimo.

Atsakydamas į klausimą apie JAV ketinimą ryšium su ministrų komunistų įėjimu į vyriausybę apriboti karinės informacijos teikimą Prancūzijai, F. Miteranas pareiškė: viena iš Amerikos televizijos kompanijų teigė, kad aš tariamai daviau karinį saugumą liečiančių užtikrinimų. Prasimanymų nėra reikalo paneigti. Ministrų Tarybai tenka kolektyvinė atsakomybė. Kaip tik ten nustatoma šalies politika. O dėl viso kito, tai kiekvienas ministras vykdo savo uždavinį ir ne jo kompetencija spręsti kitus uždavinius. Respublikos prezidentas vaidina svarbų vaidmenį, ypač ryšių su užsieniu ir gynybos srityje. Toks vaidmenų pasiskirstymas nepažeidžia nė vieno teisių. Jis atspindi

L. Brežnevas pasiūlė užkirsti kelia kariniam konfliktui Artimuose Rytuose

Artimuosiuose Rytuose vėl iškilo karo grėsmė. Šį kartą įtempimo epicentru tapo Libanas, nedidelė arabų šalis, kurią jau kelis metus banditiškai puola agresoriai izraeliečiai. Pastarosiomis dienomis padažnėjo barbariški Libano miestų ir kaimų, Palestinos pabėgėlių stovyklų bombardavimai. Pietų Libano pasienyje sutelktos Izraelio šarvuotųjų, tankų ir artilerijos dalys. Genocidas Palestinos arabų atžvilgiu įgavo Tel Avivo valstybinės politikos rangą. Dėl to, kad Izraelis plečia ginkluotą agresiją, Artimieji Rytai atsidūrė prie didelio karinio konflikto slenksčio. Grėsmė taikai šiame rajone yra tuo didesnė, kad JAV čia vykdo savo pavojingą militaristinę kursą, siekia steigti vis naujas karines bazes, aktyviai remia Izraelį.

Paastrėjus padėčiai Artimuosiuose Rytuose visi, kam brangi taika ir tautų laisvė, pažymi konstruktyvų Tarybų Sąjungos pasiūlymų dėl Artimųjų Rytų konflikto suregulavimo, kuriuos neseniai iškėlė L. Brežnevas, pobūdį. Tarybų Sąjunga siūlo sušaukti naują tarptautinę konferenciją, kad būtų galima parengti visapusišką padėties Artimiuose Rytuose

mano pagrįstą siekimą tiesiogiai ir asmeniškai kontroliuoti visa, kas liečia šalies saugumą.

Kalbėdamas apie Prancūzijos ir Amerikos santykius, F. Miteranas pasakė, kad neleistina yra JAV praktika — pernelyg didelis bankų diskonto normų didinimas, kas pražūtingai atsiliepia Vakarų Europos šalių ekonominei padėčiai.

Kalbėdamas apie kitus Prancūzijos ir JAV nesutarimus, F. Miteranas pažymėjo: aš turiu pareikšti rimtų pastabų, jeigu ne daugiau, dėl JAV politikos Centrinėje Amerikoje. Šio regiono tautos nori padaryti galą oligarchijai, kuri jas išnaudoja, remdamasi kruvinais diktatoriniais režimais, jas slopina. Menka gyventojų dalis yra sutelkusi savo rankose beveik visus turtus. Kaip čia nesuprasti liaudies pasipiktinimo? Tai — yra ne ardomasis komunistų darbas, o nenoras taikstytis su skurdu ir pažeminimu. Vakarai turėtų padėti šioms tautoms, o ne versti jas likti po diktatūrų batų.

Tarp kitų problemų, keliančių Vakarų šalių savitarpio prieštaraumus, prezidentas paminėjo išsivysčiusios pramonės šalių ir besivystančių valstybių santykius, tarptautinės valiutos sistemos funkcionavimą.

Kalbėdamas apie vidaus politines problemas, F. Miteranas priminė, kad socialistų partija turi absoliučią daugumą vietų nacionaliniame susirinkime. Jis pabrėžė, jog tai leidžia vykdyti ilgoje perspektyvoje politiką, kurios pagrindu jis buvo išrinktas respublikos prezidentu. Aš noriu, nurodė prezidentas, kad parlamentas aktyviau vykdytų savo funkcijas parengiant, svarstant ir priimant įstatymus. Jis pasisakė prieš praieityje buvusią praktiką — parlamento vaidmens mažinimą.

muosiuose Rytuose sureguliovimą dalyvaujant visoms suinteresuotoms šalims, taip pat Palestinos išsivadavimo organizacijai — vientelei teisėtai palestiniečių atstovei. Ryžtingai pasmerkusi nesiliaujančią agresiją prieš Libaną, grubų kišimąsi į šios šalies vidaus reikalus, Tarybų Sąjunga pabrėžė, kad būtina kuo greičiausiai normalizuoti padėtį Libane jo nepriklausomybės, suverenumo ir teritorijos vientisumo išsaugojimo pagrindu.

Tarybų Sąjungos pasiūlymai susilaukė daug teigiamų atsiliepimų arabų šalyse ir daugelyje kitų valstybių. Juos aukštai įvertino Tarybų Sąjungoje su oficialiu draugišku vizitu buvęs Jordanijos karalius Huseinas, kuris paragino padaryti galą Artimųjų Rytų tragedijai, užtikrinti šiam rajonui saugumą, stabilumą ir taiką. "Reikia labai teigiamai įvertinti Tarybų valstybės vadovavo L. Brežnevo iškeltą iniciatyvą — sušaukti tarptautinę konferenciją siekiant teisingai ir visapusiškai sureguliuoti padėtį Artimuosiuose Rytuose ir įvesti patikimą taiką regione, — rašo Jordanijos laikraštis "Ad duster". — TSRS dar kartą patvirtino, kad ji remia teisingą arabų kovą prieš Izraelio

Kas kėsinosi į Romos popiežių?

Pasikėsinimas į Romos popiežių Joną Povilą II tebėra italų spaudos dėmesio centre. Greta įvykių kronikos ir daugybės komentarų visi laikraščiai išspausdino pranešimą apie L. Brežnevo nusiųstą popiežiui telegramą, kurioje reiškiamas pasipiktinimas nusikalstamu pasikėsinimu ir linkima greit ir visiškai pasveikti.

Vis daugiau straipsnių skiriama nusikaltėlio, galimų jo globėjų ir bendrininkų veiksmų, paties nusikaltimo tyrimui. Dvidešimt trejų metų Mehmetas Alis Agdža, turkų neofašistų nacionalinio veikimo partijos narys. Jos emblema — pilkas vilkas. Šiai plėšriai gaujai vadovavo 63 metų pulkininkas Tiurkešas, pasekėjas garsiojo Enver pašos, kuris paskutinį savo gyvenimo laikotarpį buvo susijęs su Vidurinės Azijos basmačiais ir kurį ištiko jų lemtis.

Tiurkešo gauja aštuntajame dešimtmetyje Turkijoje pradėjo teroro kampaniją, kurios aukomis tik per dvejus metus tapo daugiau kaip 500 žmonių, tarp jų buvo nemaža kairiųjų jėgų, pažangios visuomenės, darbininkų atstovų. Antai 1979 m. iš pistoleto buvo nušautas laikraščio "Miliet" vyriausiasis redaktorius Abdus Ipekčis. Žudikas pasirodė esąs Mehmetas Alis Agdža, kilęs iš nuošalaus Turkijos kaimo. Jis buvo įkalintas Kartalo tvirtovėje Stambule, iš kur, sakoma, net pelė nepaspruktų. Tačiau po keleto mėnesių "pilkas vilkas" lengvai įveikė tvirtovės mūrus. Taip pat ramiai su padirbtu pasu jis perėjo Turkijos sieną. Beje, jau tada jis pasiuntė į vieną redakciją raštelį, kuriame grasino nužudysias popiežių, kuris tuo metu su vizitu ruošėsi į Turkiją. Tolesnės Alio Agdža kelionės primena nuotykių romano siužetą. Išgalvota pavarde jis lankėsi įvairiose šalyse — Šveicarijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Tunise, Italijoje . . . Ypač ryškūs jo pėdsakai VFR ir Vakarų Berlyne. Čia dirba nemažai turkų emigrantų, tarp kurių įsitaisė sau urvą Tiurkešo "pilkieji vilkai". Tuo metu VFR federalinė policija nustatė, jog asmuo, šovęs į popiežių Joną Povilą II, nepaprastai panašus į žudiką dviejų turkų piliečių VFR: žurnalisto Tirelio, praėjusių metų gegužės 3 d. žuvusio Stutgarte nuo 14 durtnių žaidimų, ir vieno krautuvinko, kuris po keleto mėnesių, lapkričio 25 d., buvo nužudytas Bavarijoje.

Tačiau šiomis dienomis pasirodo dar labiau stebinantys pranešimai apie daugkartines Alio Agdža keliones į Italiją. Laikraštis "Unita" rašo, pavyzdžiui, jog jis čia lankėsi ne mažiau kaip 10 kartų — Romoje, Milane, Genujoje, Kuneo, Palerme, Perudžoje. Be to, pabrėžia laikraštis, viena diena, pragyventa daugelyje miestų, atsiedavo maždaug 100 tūkstančių lirų. Įdomu, iš kur žmogus, neturintis jokio užsiėmimo ir čekių knygelės, galėjo turėti tiek pinigų?

Pagaliam ir paskutinis ruošimosi pasikėsinimui etapas. Šių metų balandžio 8 d. Agdža atvyko į Perudžą. Kitą dieną svetima pavargę "Prancūzijos "Eko" Tarybų Sąjungos pasiūlymus apibūdino kaip "naują diplomatinę TSRS iniciatyvą Artimuosiuose Rytuose". Tarybų Sąjunga tvirtai stoja prieš militaristinius pasirengimus šiame rajone, prieš bet kokią konflikto plėtimą, už taikos įvedimą regione teisingu ir tvirtu pagrindu. S. J.

de jis užsirašė į vadinamąjį užsieniečių universitetą, o paskui dingo kartu su universiteto pažymėjimu, kuriuo naudojosi prisiregistruodamas viešbučiuose ir pirkdamas bilietus kitoms išvykoms. Netrukus jis pasirodė Milane, kur susitvarkė dokumentus dviejų savaitių kelionei į Palmą de Majorą. Ar jis norėjo pailsėti prieš naują nusikaltimą, ar susisiekti su savo bendrininkais? Ir taip, ir kitaip galima galvoti. Be kita ko, vienas ispanų laikraščių rašė apie "pilkųjų vilkų" ryšius su Pirėnų ultradešiniaisiais. O "Poeze sera" pažymi, jog Italijos neofašistai Ispaniją laikė tinkama vieta ruošti naujiems "darbams".

Pagaliam nusikaltėlis atvyko į Romą, išsinuomavo kambarį viešbutyje netoli Termini stoties, kurios saugojimo kameroje buvo ir nusikaltimo įrankis — amerikietiškas kariškas 9 mm kalibro brauningo tipo pistoletas. Vėliau Agdža pakeitė viešbutį, tačiau visą parą jo nebuvo nė viename iš jų. Gal jis bandė užmegzti ryšį su bendrininkais? Kad jų būta, rodo ir pats pasikėsinimas, įvykęs gegužės 13 d., trečiadienį, popiežiaus masinio laiminimo metu. Kai popiežius automobiliu važiavo aplink aikštėje susirinkusių tikinčiųjų ir turistų minią, pasigirdo keletas šūvių. Popiežius buvo sužeistas trijų kulku, taip pat nukentėjo dvi amerikiečių turistės. Mehmetas Alis Agdža iškart buvo suimtas, bet jo pistoleto apkaboje trūko tik dviejų kulku, rasta tik viena gilzė.

Tyrimas vyksta toliau. Į visus klausimus nusikaltėlis atsakinėja trumpai, patvirtindamas tik tai, kas jau žinoma. Laikosi šaltai, saugodamas savo ryšių su fašistais paslapti. Šis "pilkas vilkas" pakliuvo į narvą. Tačiau kiek dar fašistinių vikolakių klaidžioja po pasaulį sėdami prievartą, terorą, mirtį . . .

G. Baudinovas

JAUNIMO TAIKOS ŽYGIS

Svedijos nacionalinis taikos gynimo komitetas paskelbė pareiškimą, kuriame remiamas šiaurės šalių jaunimo taikos žygis.

Sis žygis, kuriame dalyvaus šimtai jaunų žmonių iš Suomijos, Danijos, Norvegijos ir Svedijos, bus surengtas šių šalių teritorijoje ir pasibaigs mėnesio pabaigoje masiniu susitikimu vidurio Norvegijos Trendelago provincijoje, kur ketinama dislokuoti Amerikos sunkiųjų ginklų sandėlius.

JAV ir NATO derybos su Norvegija dėl Amerikos ginklų sandėlių įrengimo jos teritorijoje, taip pat nutarimas dislokuoti Vakarų Europos šalyse naujas Amerikos vidutinio veikimo nuotolio raketas, sakoma pareiškime, labai sukomplikavo situaciją šiaurės šalims, kelia realią grėsmę jų saugumui.

Kopenhagoje startavęs "Taikos žygis-81", vis platesnį užmojų įgaunanti kampanija, kurios metu renkami parašai reikalavimui įsteigti nebranduolinę zoną Europos šiaurėje, būsiamasis jaunimo žygis akivaizdžiai rodo žmonių požiūrį į militaristinius planus, yra bendro taikos šalininkų judėjimo prieš branduolinę grėsmę, už įtempimo mažinimą ir nusiginklavimą dalis.

Būtina duoti ryžtingą atkirtį klatingiems JAV ir NATO planams, aktyvinti kovą už ginklavimosi varžybų apribojimą ir nusiginklavimą, pabrėžiama Svedijos nacionalinio taikos gynimo komiteto pareiškime.

Kas Lenkijoje maišo vandenį

Lenkijos televizija transliavo interviu, kurį davė buvusi NATO sekretoriato bendradarbė U. Lorenzen ir I. Goliat — buvusi Vakarų Vokietijos bundestago deputato V. Markso, įtempimo mažinimo ir taikaus sambūvio politikos įnirtingo priešininko, sekretoriato bendradarbė. Remdamosi dokumentine medžiaga, jos supažindino televizijos žiūrovus su Vakarų ideologinių centrų ir specialiųjų tarnybų ardymą veikla prieš Lenkiją ir kitas socialistinės sandraugos šalis.

I. Goliat priminė, kad antisocialistine organizacija Kos-Kor Lenkijoje buvo įkurta Vakarų Vokietijos žvalgybos tarnybų iniciatyva. Savo planuose šios tarnybos skyrė Kos-Kor veiklai ypatingą vietą. Antai dar Vakarų Vokietijos federalinės žvalgybos tarnybos (BND) 1977 metų slaptame dokumente buvo iškeltas vienas iš pagrindinių uždavinių — efektyviai panaudoti Kos-Kor vadovybės narių buvimą VFR teritorijoje ardomiesiems propagandiniams veiksams prieš socialistinę Lenkiją.

Kos-Kor vadovams Kolakovskui ir Michnikui, pasakė I. Goliat, buvo mokamos piniginės lėšos iš specialaus fondo, skirto atskalūnams iš socialistinių šalių finansškai šelpti. Todėl nieko neturi stebinti įvykių Lenkijoje raida, turint galvoje, jog Kos-Kor plečia savo įtakos sferą ir ima viešpatauti naujoje Lenkijos profsąjungų judėjimo srovėje.

I. Goliat pareiškė, jog jai žinoma, kad Michnikas neva "už paskaitų skaitymą ir interviu davimą" ne kartą gavo didelius honorarus. Jį patvirtino, kad 1977 metais Michnikas buvo susitikęs su G. Baltučio, socialistinės šalis šnipinėjančio BND žvalgybos skyriaus Kelne vadovavo, bendradarbiu.

Liaudies valdžios Lenkijos Liaudies Respublikoje nuvertimo linkme aktyviai dirba ir kitos NATO šalys, pažymėjo, duodama interviu televizijai, U. Lorenzen. Nuo 1980 metų, pasakė ji, NATO karinė vadovybė reguliariai rengia štabų manevrus,

Vakarų Vokietijos jaunimas prieš raketą

Maskvoje lankėsi Vakarų Vokietijos pažangios jaunimo organizacijos — socialistinio vokiečių darbo jaunimo delegacija. Jos vadovas Randalas Ekskleinas atsakė į APN korespondento Vladimiro Markovo klausimus.

— Vakarų šalyse didėja pasipriešinimas JAV ir NATO karinės politinės vadovybės planams dislokuoti Vakarų Europoje naujas raketines branduolines vidutinio nuotolio veikimo priemones. Kas, jūsų nuomone, būdinga šiuolaikiniam antikariniam judėjimui VFR?

— Mūsų šalyje taikos šalininkų judėjimas per pastaruosius mėnesius nepaprastai išsiplėto. Neperdėdamas galiu sakyti, kad nuo masinių bruzdėjimų prieš Amerikos agresiją Vietname laikų, Federatyvinėje Respublikoje dar nebuvo tokio galingo politinio protesto judėjimo. Svarbiausia vietą igyja kova prieš naujų Amerikos raketų dislokavimą mūsų šalyje. Gyventojai supranta, kokias pavojingas pasekmes turėtų šio ginklo buvimas pas mus. Supranta, kad, primedami ji Vakarų Europos šalims — NATO narėms, Amerikos strategai siekia paversti VFR starto aikštele,

kurių programoje — karo veiksmai ir Lenkijos teritorijos užgrobinimas.

Niekada nebuvo kalbama apie pagalbą Lenkijos liaudžiai, o priešingai — buvo siekiama susilpninti LLR. Savo tikslams siekti NATO žvalgybos tarnybos aktyviai naudojo Vakarų masinės informacijos priemones, kad būtų vedamas propagandinis psichologinis karas ir apdorojama visuomenės nuomonė joms naudinga linkme.

Ne paslaptis, jog pastarųjų 10 metų laikotarpiu NATO aktyviai lošė "Lenkijos korta", kad Lenkija pasidarytų ekonomiškai priklausoma nuo Vakarų ir kad tuo pasinaudojant būtų galima daryti Lenkijos vadovybei reikiamą politinį spaudimą. Pagal 1972 metais parengtą planą "Hileks-5" "svarbus vaidmuo" buvo skiriamas Vakarų kreditams. Tai buvo gerai apgalvotos ir iš anksto suplanuotos kompleksinės kapitalistinių finansinių-ekonominių sluoksnių priemonės, kad Lenkijos ekonomika priklausytų nuo jų.

Ne paskutinė vieta nustatant politiką socialistinių šalių atžvilgiu buvo skiriama vadinamajam "Rytų-Vakarų" seminarui, veikiančiam prie NATO, 1978 metų rugpjūčio 22 dieną jo parengtame dokumente, kurį priėmė vykdyti NATO šalių vyriausybės, buvo keliami tokie uždaviniai: sudaryti ekonominius sunkumus, padėti bloginti gyvenimo sąlygas socialistinėse šalyse, nuolat palaikyti įtempimą socialistinės sandraugos valstybėse, ideologinėmis diversijomis ir propaganda kelti socialistinių šalių piliečių nepasitikėjimą ir abejones.

Lenkijos atžvilgiu šie uždaviniai buvo dar konkretnesni: didinti gyventojų nepasitenkinimą savo gyvenimo lygiu, prisidėti prie nacionalizmo ir antitarybiškumo skleidimo. Nėra abejonės, nurodė U. Lorenzen, kad įvykiai Lenkijoje, kaip ir įvairių antisocialistinių veikėjų bei grupuočių panaudojimas Lenkijoje, buvo organizuojami ne be NATO pagalbos.

suduoti pirmąjį jų planuojamo "riboto" branduolinio karo smūgį. Taigi mūsų šalis neišvengiamai taps atsakomojo smūgio taikiniu, o Jungtinės Valstijos tikisi išvengti tiesioginių galimo atominio konflikto pasekmių. Naujos Amerikos raketos, nors VFR vyriausybė tai ir teigia, mūsų saugumo nesustiprins, o tik padidins pavojų, Vašingtono ketinimai palaužti Europoje esama jėgų pusiausvyrą ir pasiekti pranašumą prieš Tarybų Sąjungą — vis labiau kelia visuomenės susirūpinimą.

Mūsų antiraketinio judėjimo skiriamasis ypatumas yra tas, kad jis vienija įvairiausių sluoksnius: komunistus ir socialdemokratų, liberalus ir konservatorius, profsąjungų ir grupių, stojančių už aplinkos apsaugą, narius, dvasiškius. Visiškai naujas reiškinys — prie judėjimo prisijungė buvę aukštieji budesvero karininkai, kaip antai H. Bastianas ir A. Mechtershaimeris (pastarasis, beje, yra SKS narys). Jie vaidina svarbų vaidmenį. Ir, be abejonės, judėjime aktyviai dalyvauja jaunimas.

— Sakykite, kokia daro įtaką antikarinis judėjimas Vakarų Vokietijos jaunimui? Kaip jis prisideda kovojant prieš ginklavimosi varžy-

Kinų kapitalas varo nuo koto Indonezijos žvejus

Indonezijos Riau provincijos turigus visada garsėjo žuvų skanėtais. Tačiau pastaruoju metu čia beveik nematyti prekyujančių jūros dovanomis. Džakartos laikraštis "Brita Buana" ši, iš pirmo žvilgsnio keistą reiškinį vadina toli gražu ne jūros kaprizais arba jūrų dievo Neptūno nemalone. Priežastis visiškai kita — kontrabanda. Vietinės kinų firmos kasdien nelegaliai išveža iki 10 tūkstančių tonų žuvis. Iš neteisingo eksporto gauti pelnai (dešimtys milijonų dolerių) apeina Indonezijos įstatymus Singapūre, Honkonge ir esančiuose Kinijos bankuose.

Indonezijos žvejų federacija mano, kad nuostoliai siekia didesnius skaičius. Dar ne viskas, kad vietiniai kinų kontrabandininkai vagia žuvį. Iš esmės sumažėja ir indoneziečių pajamos už oficialiai eksportuojančias žuvis. Taip atsitinka todėl, kad užsienio rinkas užplūsta Indonezijos žuvis, kurią kinų biznesieriai pardavinėja mažomis kainomis.

Riau archipelago vandenyse žuvelė kiniečių kapitalui tapo "auksine" tiesiogine šio žodžio prasme. Apsukrus chuaciao ne tikėtai Riau jaučiasi kaip žuvis vandenyje. Iš čia jų ekspansija dabar plinta ir į Šiaurės Sumatros zoną, į Javos ir Balio salas. Kinų prekyautojai žuvis ir laivų savininkai siekia visoje Indonezijoje monopolizuoti laimikį ir prekybą jūros produktais. Kaip pripažino žvejų federacijos generalinis pirmininkas Sugiartas, didžioji dalis Indonezijos tralerių, kaip ir visų žuvų konservų gamyba, priklauso vietiniams kinams ir jų biznio kompanijoms Singapūro chuaciao, Hongkongo bei Taivano piliečių.

Iš kur kinai prekybininkai gauna pasakiškus pelnus, kaip sugeba

bū didinimą?

— Įsitikinęs galiu pasakyti, kad dauguma mūsų šalies vaikinių ir merginų smerkia NATO planus, nes jų įgyvendinimas sąlygotų naują ginklavimosi varžybų raudą. Vis platesni jaunimo sluoksniai stoja į antiraketinį judėjimą. Jie vadovaujasi gyvybiškai svarbiais interesais. Juk ginklavimosi varžybos daro didelę žalą jaunajai kartai: didina nedarbą, vaikiniai ir merginos negali pasirinkti norimos profesijos.

Bet, deja, ne visi vaikinai ir merginos tai supranta. Dauguma yra apgauti reakcinės propagandos, kuri siekia maskuoti tikrąjį reikalą padėti, atitraukti jaunąją kartą nuo politinio aktyvumo. Todėl dauguma mūsų šalies, kaip ir kitų Vakarų valstybių, vaikinių ir merginų labai silpnai politiškai išsilavinę, ganėtinai riboti jų kultūriniai poreikiai, akiratis.

Tačiau kaskart daugiau vaikinių ir merginų mato, kad išeitis iš susidariusios situacijos, — tai aktyvi kova prieš NATO sumanymus. Į šią kovą vis daugiau įsilieja religinių organizacijų jaunųjų narių, kurie tai daro ne tik iš krikščioniškos meilės artimajam, bet ir todėl, jog mano, kad branduolinis pavojus prieštarauja tikėjimo principams.

Taip, VFR jaunoji karta nesitaikstys su Vašingtono primetamu militaristiniu kursu, vis atkakliau reikalauja neleisti, kad Vakarų Europoje būtų dislokuotos naujos Amerikos raketos.

Iš "Komjaunimo Tiesos"

ištumti konkurentus, į kinų bankus perpumpuoti milijonines sumas? Pirmiausia todėl, kad negalėtingai išnaudoja Indonezijos žvejus. Daugiau kaip 24 tūkstančiai Riau provincijos žvejų — laivų bei laivelių savininkų — iš chuaciao gauna tik skurdų atlyginimą už varginantį ir dažnai pavojingą darbą. Jeigu žvejams ir pasiseka laimikis, jie priversti jį atiduoti už skatikus kinų pirkliais, diktuojantiems savo kainas. Nieko nuostabaus, kad 90 procentų Indonezijos žvejų, kaip pripažįsta valdžia, skursta.

Indonezijos spauda pažymi, kad kinų žvejų kompanijos neteisėtomis operacijomis gali šalyje pakirsti pačius žvejybos pagrindus. Džakartos laikraštis "Kompas" pranešė, kad kai kuriuose Indonezijos rajonuose žuvis ir krevečių sugaunama dukart mažiau todėl, kad kinų laivų savininkai naudoja grobikiškus žūklės metodus.

Indonezijos darbo žmonėms reikalaujant, respublikos vyriausybė išleido dekretą, draudžiantį kai kuriuose rajonuose gaudyti žuvį. Tačiau faktai liudija, kad chuaciao visokiais būdais apeina naująjį įstatymą, kuris yra kliūtis nepadoriam bizniui.

Iš "Selskaja žizn"

KINIJA NENORI GRAŽINTI

Kinijos Liaudies Respublikos valstybės tarybos premjero pavaduotojo, užsienio reikalų ministro Huan Hua vizitas į Indiją neprisidėjo prie jokių poslinkių normalizuojant dvišalius santykius. Kaip pažymi politiniai apžvalgininkai, pasibaigus Indijos ir Kinijos deryboms nebus pasirašyta jokių dvišalių susitarimų ir nebus paskelbtas joks bendras pareiškimas. To ir reikėjo tikėtis, nes Pekino emisaras neatsivėžė į Delį jokių konkrečių pasiūlymų dėl santykių su Indija normalizavimo, ir pirmiausia dėl pasienio problemos sureguliuojimo.

Huan Hua atvykimo dieną Indijos ministrė pirmininkė Indira Gandhi kategoriškai paneigė, kad gali būti sudarytas dvišalis susitarimas su Kinijos Liaudies Respublika, pagal kurį Kinijai būtų perduota dalis Indijos teritorijos už tai, kad Kinija grąžins okupuotas Indijos teritorijas.

Kalbėdamas spaudos konferencijoje Delyje, Kinijos Liaudies Respublikos užsienio reikalų ministras neatsakė į konkretų klausimą, ar ketina Pekinas grąžinti Indijos teritorijas, kurias jis okupavo 1962 metais.

* * *

— Atstovų butas 293 balsais prieš 88 nubalsavo, kad neutroninių bombų gamyba pasaulio neartina prie branduolinio karo.

— Amerikoje yra 2.19 milijono mokytojų, labai galimas daktas, 700.000 jų bus paleisti ryšium su sumažinimu federalinių fondų švietimui.

— Connecticut valstijoje taikos aktyvistai suorganizavo American Soviet Friendship organizacijos skyrių. Tai bus 20-tas šios organizacijos skyrius.

1981 liepos 23

Kam reikalinga "Tarybinė karinė grėsmė"

Mažieji Italijos vergai

Amerikiečių žurnalas **Progresive**:

... Norint pateisinti ginklavimosi išlaidų didinimą, pradeda šaukti: "rusais pasitikėti negalima". Tuomet amerikiečiai ir kongresas skiria lėšų naujiems ginklams. Atsakydami į tai, rusai irgi kuria naujus ginklus. Tuomet kariškiai reikalauja kito naujo ginklo rusų "pranašumui" neutralizuoti. O kad galėtų tai padaryti, jie vėl šaukia: "rusais pasitikėti negalima". Ir taip be galo.

Žinomas amerikiečių apžvalgininkas **Dž. Restonas**:

— Politinė apgaulė dabar vis dažniau mechanizuojama naudojant ESM ir televizijos kameras... Bėda, kad ši moderni politinė technika taikoma velniškiems tikslams — ne tiesiai skleisti, o jai slopinti, ne demokratiniam procesui stiprinti, o jam iškraipyti... Reikalas ne tik tas, kad politinėje kovoje naudojamos reklamos me-

nas — taip būdavo visados — bet ir tas, kad į apyvertą paleidžiamas šlykštenis šnipinėjimo ir ardomosios veiklos menas liaudžiai suklaidinti...

Buvęs JAV gynybos ministras J. Carterio vyriausybėje **Dž. Braunas**: — Neįmanoma įtikinti amerikiečių tautą ir kongresą remti mums reikalingas gynybos programas, nepervedant grėsmės, nepiešiant paniško pasaulio veido.

Prancūzijos strateginių tyrimų instituto vadovas generolas **Dž. Biuisas**:

— Polemika JAV dėl tarybinio karinio pranašumo nepateisinama. Tai — dalis paniškos ideologinio poveikio kampanijos, kuri visiškai neatspindi tikrovės... Faktai nepatvirtina paniško pareiškimo. Tačiau jie daromi kasmet, kai artėja laikas priimti JAV karinį biudžetą, ir jie kaip tik sutampa su kasmetiniais bendrais NATO pasitarimais".

Iš "Laikas ir įvykiai"

Bangladešas: po nesėkmingo maišto

Didžiausiam Bangladešo Liaudies Respublikos uostamiestyje Čitagonge gegužės 30 d. buvo nužudytas šalies prezidentas Ziauras Rahmanas. Sutinkamai su konstitucija aukščiausioji valdžia respublikoje atiteko viceprezidentui Abdusui Satarui. Jo nutarimui prieš maištininkus buvo nusiųsta vyriausybės kariuomenė. Šamokslas prieš vyriausybę vadeiva A. Menzuras buvo suimtas.

Maištininkų vadeiva A. Manzuras, kurį birželio 2 d. naktį nušovė jį saugoję kareiviai, buvo žinomas kaip žmogus, kuris simpatizavo Kinijai. Su šamokslu buvo susijusi maositų kurstoma teroristų partija "Purba bangla samjabadi dal". Neatsitiktinai šamokslas buvo subrandintas Čitagonge: jo kaimynystėje esančiuose rajonuose veikia ginkluoti Pekinui klusnių separatistų būriai. Kaip pažymėjo Indijos laikraštis "Steitsmen", šamokslininkus kurstė jėgos, suinteresuotos pakeisti šalies politinį kursą ir sužlugdyti jos draugiškus ryšius su Indija.

Būdinga, kad keliomis dienomis anksčiau negu buvo mėginta įvykdyti valstybės perversmą, Bangladešo laikraštis "Muktibani" išspausdino straipsnį apie Kinijos ardomosios veiklos prieš Bangladešą aktyvinimą. Laikraštis nurodė, kad Pekinas stengiasi įkurti Bangladeše, taip pat Indijos šiaurės rytu valstijų teritorijoje marionetinę "nepriklausomą valstybę", kuri atvertų Kinijai kelią į Indijos vandenyną. Tai atitinka visą Kinijos politiką Bangladešo atžvilgiu. Juk Bangladešas Kinijos geografijos žemėlapiuose žymimas kaip KLR teritorija.

Šių metų kovo mėnesį Bangladešo Liaudies Respublika pažymėjo nepriklausomybės dešimtmetį. Pirmoji šalies vyriausybė, kuriai vadovavo nacionalinis lyderis Mudžibur Rahmanas, ėmė vykdyti pažangius, demokratinius pertvarkymus. Užsienio politikoje ji laikėsi neprišjungimo, kovos prieš kolonializmą, nacionalinio išsivadavimo judėjimų rėmimo principų. Vykdydama tokią politiką, jauna respublika pelnė simpatijas pasaulyje ir plėtė bendradarbiavimą su socialistinėmis šalimis.

Vilnis, 1981 liepos 23

Bangladešo žengimą į priekį sustabdė tragiški 1975 metų įvykiai — Mudžiburo Rahmano nužudymas ir po to prasidėjęs reakcijos siautėjimas. Šalyje buvo įvesta karinė padėtis, buvo pradėtos vykdyti žiauriausios represijos prieš pažangias ir demokratinės jėgas. Valdžią paėmė į savo rankas kariškiai. Tačiau paskesniais metais valdžia, opozicinėms jėgoms reikalaujant, buvo priversta kiek liberalizuoti režimą. 1978 metų birželio mėnesį įvyko prezidento rinkimai. Juose iškovojo pergalę Ziauras Rahmanas. Po to buvo panaikinta karo padėtis.

Z. Rahmano vyriausybė gynė stambiųjų dvarininkų ir buržuazijos interesus. Šalyje nebuvo žemės reformos, maždaug trečdalis visų darbingų gyventojų neturi darbo, milijonai žmonių labai skursta. Bangladešo užsienio politikai didelę įtaką daro Vakarų valstybės ir Kinija. Reakcijos jėgos organizavo antitarybinę kampaniją. Bet ir šiomis sąlygomis Tarybų Sąjungos stengėsi plėsti bendradarbiavimą su Bangladešu. Šių metų vasario mėnesį buvo pasirašyti dokumentai, kuriuose numatoma toliau plėsti Tarybų Sąjungos ir Bangladešo prekybinius ir ekonominius ryšius.

Šamokslininkams nužudžius Z. Rahmaną, padėtis Bangladeše dar labiau susikomplicavo. Bangladešo Komunistų partija ir kai kurios kitos politinės partijos paskelbė bendrą pareiškimą, ragindamos liaudį stiprinti vienybę, kad būtų apgintas respublikos suverenumas ir nepriklausomybė. Pareiškime pažymima, kad situacija, kuri susidarė dėl karinio maišto Čitagone ir nužudžius prezidentą Z. Rahmaną, gali pasinaudoti tiek vidaus, tiek ir užsienio reakcija.

A. Stiklakis

...

— Federalinė grandžiurė apkalto penkis Imigracijos ir Natūralizacijos tarnautojus už tai, kad jie mušė atbėgėlius kubiečius Fort Chaffee, Ark., stovykloje ir bandė šį savo elgesį paslėpti.

— Tarybų Sąjungos Mokslų Akademija JAV Komunistų partijos teisinį patarėją advokatą John Abt apdovanojo garbės daktaro diplomu.

"Sinjore, pirkite suvenyrą Italijos atminimui. Visai nebrangiai. Sinjore, tikrai nesigailėsite, pirkęs iš manęs. Šiuos daiktukus darė mano tėvas, tikras auksarankis..." Mažasis tąsė mane už rankovės, be perstojo tauškėjo kerinčiai šypsodamasis. Kaip prityręs prekiautojas, jis iškart pastebėjo, kad aš užsienietis, ir nebeatstojo.

"Atleiskite, sinjore, kad aš toks įkyrus, — pasakė jis, vyniodamas pirkinį. — Bet dabar mažai darbo, tenka naudotis kiekviena proga. Ką darysi: didelė konkurencija..."

Mažasis Silvijas mielai su manimi plepėjo, kadangi tą nepavasariškai vėsią dieną ištis buvo mažai turistų, ir jis galėjo atitrūkti nuo darbo. Iš pažiuros jis atrodė 10-12 metų. Berniukštis jau žino, kas yra "konkurencija", "nedarbas", "inflacija"...

Jie gyvena Romos pakraštyje, darbininkų kvartale. Silvijo tėvas mechanikas. Prieš metus jis neteko darbo ir nuo to laiko šiaip ne taip verčiasi atsitiktiniais uždarbiais. Ne, firma nebankrutavo, aiškina Silvijas. Bet gamykloje keletą kartų vyko streikai, o tėtė juose dalyvavo. Už tai jį ir atleido, nors šeimininkas teisinosi "finansiniais sunkumais".

Jo motina skalbėja, bet jos uždarbio nepakanka šeimai išmaitinti. Todėl ir tenka Silvijui, užuotėjus į mokyklą, ant šaligatvio išsidėlioti paprastus tėvo padarytus suvenyrus.

Atkleję turistų užsieniečių grupę, ir Silvijas puolė jų pasitikti.

... Mažieji prekiautojai, laikraščių pardavėjai, mūrininkai, piemenys — tai įprastas Italijoje vaizdas. Šiuos vaikus vietinė spauda vadina "mažaisiais maitintojais". Nūnai jie tapo nacionaline problema. Ypač sunki padėtis šalies pietuose, industriu atžvilgiu atsilikusiuose rajo-

nuose, kur nedarbas yra didžiausias. Nepasitikėdami rasti darbo, tėvai priversti į "juodąją darbo rinką" siųsti savo vaikus, kurie čia sėkmingai "konkuruoja" su savo vyresniaisiais broliais ir tėvais. Vertelgos noriai samdo nepilnamečius: už darbą jiems moka skatikus, nesudaro darbo sutarčių, vaikai nestreikuoja ir nestoja į profsąjungas. Vaikų darbą naudoti draudžiantys italų įstatymai visuotinai pažeidinėjami. Tėvai, kurių vaikai priversti dirbti ir nelanko mokyklos, slepia tai nuo valdžios, nes "mažieji maitintojai" dažnai išlaiko visą šeimą.

Liūdnei pagarsėjusi "mažųjų vergų" rinka Altamuroje. Kasmet rugpjūčio mėnesį šimtai nuskurdusių šeimų iš Italijos pietinių rajonų atvyksta čionai su savo vaikais, kuriuos pigiai perka žemvaldžiai. Po to vaikas keleta mėnesių tampa absoliučiai priklausomas nuo šeimininko. Nors apie šią Altamuros muge jau ne kartą rašė italų spauda, valdžia iki šiol negali padaryti galo gėdingai prekybai vaikais. Tėvai priverstinai tampa šių nusikalstamų veiksmų bendrininkais, nes neturi kitos išeities. Apie 100 tūkstančių mažųjų darbininkų trūkia amatininkų dirbtuvėse Neapolio neturtėlių kvartaluose, Sicilijoje jų daugiau kaip 200 tūkstančių. Italų spaudos duomenimis, iš viso apie pusė milijono, t. y. 8 procentai vaikų nuo 10 iki 14 metų priversti mesti mokyklą ir įsidarbinti. Pagal dirbančių vaikų skaičių Italija užima pirmą vietą Vakarų Europoje.

Italijos demokratinės partijos, profsąjungos reikalauja vyriausybės imtis veiksmingų priemonių, kad nebūtų eksploatuojamas vaikų darbas. Jos pažymi, kad šio reiškinio priežastis — skurdas, suaugusių italų masinis nedarbas (apie 2 milijonai bedarbių). A. Goliajevas

Sveikata — brangiausias turtas

Gamtoje yra tokių dvasinių vertybių ir reiškinų, kurių niekaip negalima pakeisti nors ir nuostabiais šiuolaikiniais dirbtiniais daiktais.

Tai ir nepakartojamas landšafto grožis, be galo įvairūs garsai, kvapai bei spalvos ir jų kitimas įvairiu paros ar metų laiku. Gamta veikia žmogaus savijautą bei sveikatą kompleksiskai, daugeliu faktorių, ir jie visi svarbūs — visi jie turi poveikį tiek fizinei, tiek psichinei žmogaus būsenai bei sveikatai.

Daug ko netenka tie žmonės, kurie ir gamtoje nesiskiria su radijo imtuvais, magnetofonais ir pan.

Pirmiausia todėl, kad mūsų jutimo organai yra automatiškai besireguliuojančios sistemos. Jautrumas didėja arba mažėja priklausomai nuo dirgiklio stiprumo ar intensyvumo. Juo dirgiklis intensyvesnis, tuo didesnis tampa jutimo organo jutimo slenkstis. Taip fiziologiškai organizmas ginasi nuo perdirginimo ir mažina savo jautrumą dirgikliams. Todėl trankios muzikos fone neišgirsime be galo įvairių ir stimuliuojančių organizmą natūralių gamtos garsų — lapų šnaresio, vejo ošimo, vabzdžių dūzgesio, paukščių trilių...

Antra — monotonija. Darbe, gatvėje, butyje ir net namuose mus nuolat supa gana intensyvūs vieno do pobūdžio garsai. Tai eismo gatvėse fonas, būtinais triukšmais, radijo, televizoriaus, žmonių kalbos garsai ir pan. Nuolat būdami tokioje aplinkoje, greit pavargstame, dėmesys atbunka, nes veikia tie patys vienodi dirgikliai.

Iškeliavę į gamtą, mes pakeičiame aplinką. Nebėra tų pačių įkyrėjusių garsų. Iš pradžių miške mus supa tylą, kol klausia adaptuojasi, prisitaiko, sumažina savo jutimo slenkstį, t. y. pasirengia jausti ir mažesnio intensyvumo garsus. Palaipsniui didėjant klausos jautrumui, mes pradėdame girdėti tokius garsus, kurie anksčiau mūsų nepasiekdavo. Tai ir medžių kamienų girgždėjimas, vandens teškenimas, žiogų melodijos ir kt.

Tokie visiškai nauji dirgikliai stimuliuoja centrinės nervų sistemos veiklą, kelia teigiamas emocijas. Todėl gamtoje kur kas greičiau pailsime, organizmo darbingumas greitai atsistato ir net padidėja.

Viso to neteksime, išėję į mišką nešini tranzistoriniais radijo imtuvais, magnetofonais ir pan.

Tad paklauskite gero patarimo — neimkite "triukšmadarių", eidami į mišką. Ir jums patiems bus geriau, ir kitiems poilsiautojams netrukdysite. Algirdas Lukauskas

o o o

— Niujorko devynios organizacijos, skirtingų politinių pažiūrų, surošė masinį mitingą, nukreiptą prieš prez. Reagano kėsintą į sveikatos apsaugos programas. Mitinge svarbiausiu kalbėtoju buvo Niujorko demokratų kong. Ted Weiss.

Šilalė pasistatė naują lignonę

Prieš keletą metų Šilalė ištiko nelaimę — sudegė rajono lignonės pastatas. Suprantama, kad negalima buvo susitaikyti su tokia padėtimi. Todėl buvo skubiai pagalgvota apie naujojo lignonės pastato projektą bei vietas jam parinkimą. Naujos 210 vietų lignonės, kurios sąmatinė vertė 1,760,000 rublių, statyba 1978 metais buvo pavesta Telšių teritorinio statybos tresto Šilalės mechanizuotai kolonai. Ši kolona, kaip ir daugelis kitų kolonų rajonuose, yra palyginti smulkios statybos organizacija. Tokių organizacijų paskirtis statyti kaime gyvenamuosius namus, švietimo, kultūrinės ir buitinės paskirties objektus bei žemės ūkio gamybinius pastatus. Pastatyti tokį objektą, kaip centrinė lignonė ar stambi vidurinė mokykla, kolonos, kurioje yra 120-160 darbuotojų, jėgomis yra labai sudėtinga. Paprastai tokios statybos užtesiamos, statybininkai patiria didelių nuostolių.

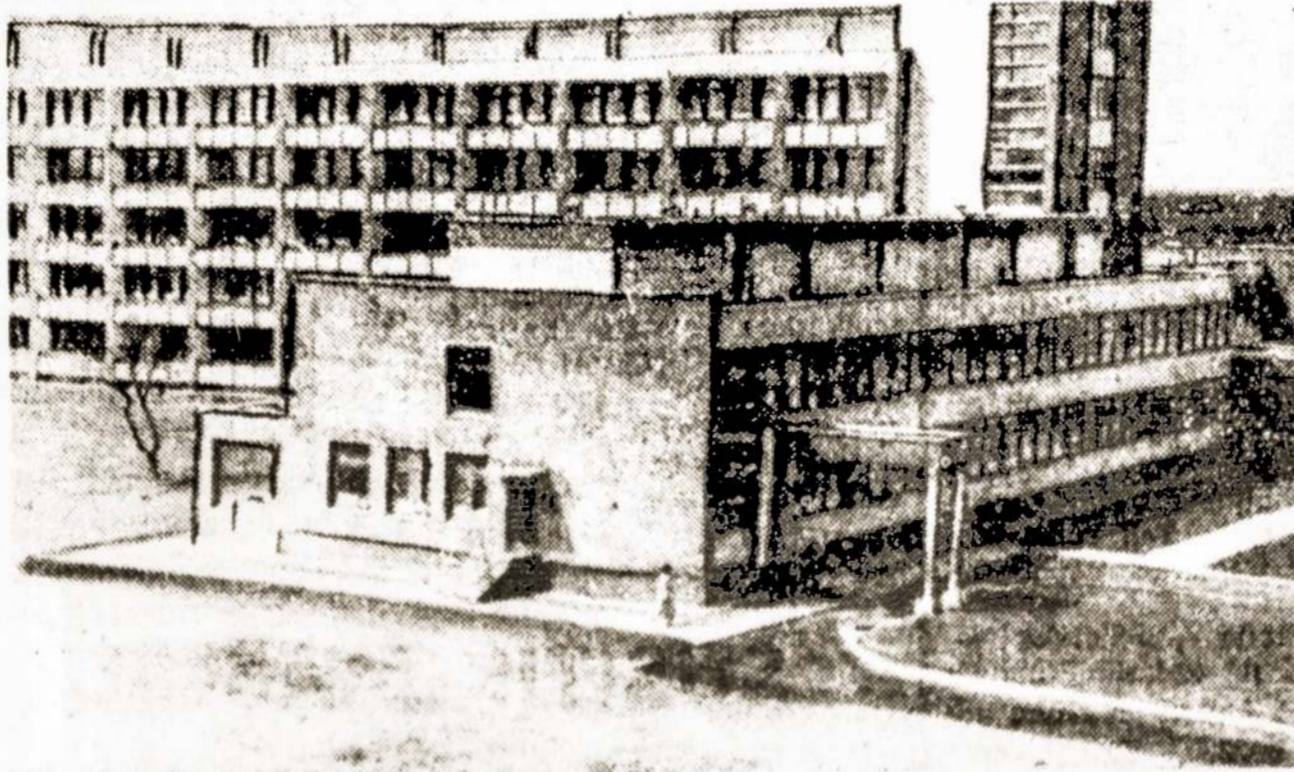
Taigi ir Šilalės mechanizuota kolona, kurioje yra tik apie 140 darbininkų, sparčiai statyti lignonę neturėjo galimybių. Ir vis dėlto Šilalės lignonė nuo pat pirmųjų dienų buvo statoma sparčiai ir sklandžiai. 1980 metų pabaigoje valstybinė komisija, įvertinusi statybojų darbą gerai, priėmė ją.

Kas nulėmė statybos sėkmę? Pirmiausia tai, kad Šilalės rajono vykdomasis komitetas ėmėsi rimtai šefuoti šią statybą ir pirmiausia padėti statybininkams kvalifikuo-

tais darbininkais. Nuolatiniam darbui lignonės statyboje į Šilalės KMK iš rajono ūkių ir kitų organizacijų buvo priskirti 25 kvalifikuoti darbininkai, kurie sėkmingai dirbo atlikdami mūrijimo, stogo įrengimo ir kitus darbus. Rajono vykdomojo komiteto pirmininkas Alfonsas Guliokas ir rajono centrinės lignonės vyr. gydytojas Antanas Levickis aktyviai dalyvavo beveik visuose lignonės statybos aikštelėje vykusiuose gamybiniuose pasitarimuose, operatyviai sprendė įrengimų, prietaisų, specialiųjų medžiagų pristatymo klausimus. Baigiant statybą, objekte apie tris mėnesius buvo organizuojamos talkos, kuriose kasdien dalyvaudavo apie 40 žmonių iš Pajūrelio profesinės technikos, Šilalės vidurinės mokyklų, centrinės lignonės ir poliklinikos, kitų rajono įstaigų. Talkininkai valė patalpas, tvarkė aplinką, dirbo kitus nesudėtingus darbus. Labiausiai statyboje pasižymėję darbininkai rajono vykdomojo komiteto buvo paskatinti.

Kitų rajonų darbininkams buvo sudarytos geros gyvenimo ir buities sąlygos.

Apskritai Šilalės lignonės statyboje užsakovo ir rangovo darnus darbas davė gražių rezultatų ir galėtų būti pavyzdžiu kitiems. Beje, ne vien Šilalės lignonė. Panašiai buvo statoma ir pastatyta stambių švietimo ir sveikatos apsaugos objektų Varėnos, Raseinių, Telšių ir Ukmergės rajonuose. **A. Bagdonas**

Naujoji Šilalės lignonė.

"FREGATAI" BIRŠTONO KILPOJE

Prienai. Birštono tarybiniam ūkyje nuo šiol visos lauko daržovės bus laistomos mechanizuotai. Ūkyje naujai įrengta daugiau kaip 300 hektarų daržų su dvipusiu vandens režimo reguliavimu. Sausros metu jie bus lietinami Nemuno vandeniu, o lietingu laikotarpiu drėgmės perteklius drenomis vėl sugrįš į upę.

Projektuotojai ir melioratoriai kompleksiskai išsprendė nemažą kitų daržininkams aktualių klausimų. Laukuose nulygintos stačios įkalnės, užpiltos aukštapelkės, paklotas tankesnis drenažas. Daržus laistys naujos modifikacijos "Fregatai", galintys dirbti raižytoje vietovėje. Be to, pastatytos dvi vandens kėlimo stotys ir jo nuskaidri-

nimo tvenkinys, įrengtas geras lauko kelių tinklas.

Dabar Birštono daržininkai per metus išaugina apie 1500 tonų daržovių. Seimininkaudami laistomose plantacijose, taikydami pažangią agrotechniką, vienuoliktajame agrotechnika, jau vienuoliktajame penkmetyje jie numato per sezoną jų pateikti iki 6000 tonų.

VILNIETIS TEISEJAS RUNGTYNĖMS

Svedijoje įvyko atrankinės pasaulio futbolo čempionato rungtynės tarp šios šalies ir Portugalijos rinktinė. Joms teisejavo tarybinių teisėjų brigada, kurios sudėtyje buvo ir vilnietis R. Juška.

Rado Klaipėdoje paliktą fašistų zenitinės artilerijos sviedinių sandėli

Palyginti netoli nuo Klaipėdos centro šlama Verpėjų gatvės medžiai. Saulėtą dieną palei šią gatvę išsidėsčiusiame kolektyviniame sode buvo kasama duobė sodo namelio pamatams. Kastuvus netikėtai užkliuvo už aprūdijusio artilerijos sviedinio. Darbus teko nutraukti ir ieškoti išminuotojų.

Į žmonių paliktą sodą atvyko karininko Viktoro Danilovo vadovaujama pionierių grupė. Paaiškėjo, jog aptiktas fašistų zenitinės artilerijos sviedinių sandėlis. Ištiesą parą vyko grėsminga dvikova su trisdešimt šešerius metus žemėje glūdėjusia mirtimi. Kariai pionieriai, iškviesti į Klaipėdą, aptiko ir sunaikino beveik 300 sviedinių.

Dabar gatvės gyventojams ir kolektyvinio sodo šeiminkams pavojus nebegresia. **Albinas Stubra**

Autoriaus nuotraukoje: Kariai iškelia dėzes su sviediniais.

Pradėjo veikti Vilniaus televizijos bokštas

Birželio 11 d. visu galingumu pradėjo veikti naujoji Vilniaus radijo ir televizijos perdavimo stotis. Iš aukščiausio respublikoje 326 metrų bokšto dabar perduodamos keturios radijo ir trys televizijos programos.

Karoliniškėse iškilęs unikalus statinys — ryškus akcentas Vilniaus panoramoje. Sunku patikėti, kad grakštusis bokštas sveria ... 30 tūkstančių tonų. Sukurti šį sudėtingą objektą padėjo daugelio šalies miestų institutai, statybos organizacijos, pramonės įmonės. Bokštą suprojektavo TSRS ryšių ministerijos valstybinis sąjunginis projektavimo institutas, generalinis rangovas — "Vilniaus statybos" trestas, daugelį neįprastų darbų atliko Leningrado montuotojai-aukštybininkai.

Bestatant bokštą, Vilniuje gimė nemaža originalių technologijų, konstrukcijų. Jos jau naudojamos kituose panašaus pobūdžio objektuose. Karoliniškių bokšte sumontuoti greitieji lifantai, antroji šalyje — po Maskvos Ostantkino komplekso — besisukanti apžvalgos aikštelė.

Stojus rikiuotėn naujajai stočiai, Lietuvos TSR ryšių ministro pirmasis pavaduotojas Antanas Vaisa Eltos korespondentui Saliamonui Vaintraubui papasakojo:

— Dešimtajame ir vienuoliktajame penkmečiuose radijo ir televizijos perdavimo tinklas respublikoje vystėsi gan intensyviai. Mes privilome pasiekti, kad kiekviename respublikos kampelyje šviestų televizorių ekranai, kad bet kur būtų

gerai matomos kelios televizijos ir girdimos radijo programos. Juk šiuo metu Lietuvoje televizorių turi praktiškai kiekviena šeima.

Praėjusį penkmetį buvo baigtas formuoti respublikinis sinchroniškai veikiančių radijo stočių tinklas, stojo rikiuotėn galingas radijo siųtuvas, pradėjo veikti Kauno radijo ir televizijos perdavimo kompleksas su 250 metrų antena.

Dideles galimybes atveria naujoji Vilniaus stotis. Iš jos bokšto perduodamus televizijos signalus galima gerai priimti 100 kilometrų spinduliu, vadinasi, didelėje Lietuvos teritorijos dalyje. Tuo pačiu daug kur žymiai geriau bus matomos trys programos — respublikinė ir dvi sąjunginės. O netolimoje ateityje ši stotis transliuos keturias programas.

Televizijos perdavimo stotis auga atominės elektrinės statytojų mieste Sniečkuije. Šį penkmetį radijo ir televizijos perdavimo komplekso susilauks Šiauliai, televizijos siųtuvų — Panevėžys, Mažeikiai. Bus baigta tiesti radiorelinė linija Šiauliai—Klaipėda.

Ligi šiol televizijos programų priėmimas ir perdavimas respublikoje vyko radiorelinėmis linijomis. Šį penkmetį dalis respublikos teritorijos susilauks signalų ... iš kosmoso: numatoma statyti pirmąją Lietuvoje antžeminę stotį. Į ją Centrinės televizijos programa atkelia iš dirbtinio Žemės palydovo.

K. Tiesa
Vilnis, 1981 liepos 23

"Poezijos pavasaris" šiemet — ir su A. Nyka-Niliūnu

Tai jau septynioliktasis iš eilės tradicinis "Poezijos pavasaris". Vėl per Lietuvos kaimus ir miestus, per įmones, kolūkius ir mokyklas nusidriekė poetinio žodžio maršrutai, kurių iškilminga pradžia — Lakštingalų slėnyje, Palemone, prie Kauno marių, o užbaigta — Vilniaus universiteto kieme. Poetai tomis dienomis tampa brangiausi laukiami svečiai, o jų kūryba pasklinda gyvoje poezijos mylėtojų masėje. Tai — tarybinio gyvenimo sukurta tradicija, ir jos, kaip daugelio kitų šiandien populiarių renginių, nebuvo buržuazijos valdytoje Lietuvoje, apie ją nei svajota, nei kalbėta... Poetų tai juk būta, tik kur jie rastų giliajame kaime klausytojų, kas turėtų kultūros namus, kur būtų galima visiems, — nežiūrint nei luomo, nei turtinės padėties, nei išsilavinimo — susirinkti į platų, jaukų, suinteresuotą lietuviškos poezijos mylėtojų ratą?

Ne, kad ir kaip stengtųsi įrodinėti "Draugas", jog jo leidėjai dar 1939 metais išvaizdė "Poezijos pavasarius" kaime ar gilioje periferijoje, niekaip neįrodytų — net ir K. Bradūniui pasitelkus visą "tremtiniško pranašumo" išmintį ar palyginimus su A. Mickevičiaus "Ponu Tadu"...

Dar daugiau: ir patys pokario metų pabėgėliai Tarybų Lietuvos

pavyzdžiu ėmėsi rengti savo poezijos pavasarius, tik dėl inertiško užsispyrimo perkrikštiję juos į poezijos dienas.

Kaip kiekvieną "Poezijos pavasarį" pasitiko jį ir palydėjo šventei skirta knyga — "Poezijos pavasaris-1981". Septynioliktą iš eilės. Ir kaip jau senokai įprasta, ji "atsivedė" ir vieną išėivijos poetą. Šiame "pavasaryje" drauge su Lietuvos poetais didoku eilėraščių pluoštu dalyvauja Baltimorėje gyvenantis Alfonsas Nyka-Niliūnas, tikrąja pavarde — Cipkus. Visi jo poezijos rinkiniai išėjo svetur. Poetas — jau gana pažįstamas ir Lietuvoje: spausdintas "Kultūros baruose" ir kitur, apie jį rašyta "Pergalėje", jo poezija skaityta ir aptarta Lietuvos rašytojų sąjungos poetų sekcijoje ir t. t.

Nyka-Niliūną "Poezijos pavasario" skaitytojams, kaip ir daugelį kitų išėivijos poetų, pristato V. Kazakevičius.

Priminsime, kad "Poezijos pavasaryje" buvo skelbta J. Kėkšto, V. Slaito, B. Rukšos, J. Meko, S. Santvaro, L. Sutemos (Z. Katiliškienės), V. Bogutaitės ir kitų išėiviška kūryba. Kas ateis iš išėivijos į 1981 metų poezijos pavasarį, paaiškės netrukus — juk jam ruošti knygą reikia pradėti iš anksto.

S. Jonas

Siaulių rajono Ginkūnų tarybinio ūkio paukštininkai pernai pardavė valstybei šešis milijonus 672 tūkstančius kiaušinių. Už aukštus gamybinius rezultatus paukščių augintojams paskirta TSRS Žemės ūkio ministerijos ir Žemės ūkio darbuotojų profsąjungos Centro Komiteto premija.

Nuotraukoje: Ginkūnų tarybinio ūkio paukštininkystės skyriaus valdytojas H. Kisižauskas įteikia prizą pirmūnei Aldonai Ulčinienei, per penkmetį surinkusiai beveik šešis milijonus kiaušinių.

A. Dilio nuotr.

VISUOMET BUS ATMINTY

Mes esame liudininkai, kad nemažai yra žmonių, kurie pasiryžę užmiršti antrojo pasaulinio karo baisumus. Atsirado net tam specialiai skirtos teorijos, kad, esą, tokia atmintis nepadaeda nei žmonių, nei tautų bendravimui.

Šįkart gal atidžiau prisiziūrėjau, kaip žmonės šventė Vilniuje Pergalės dieną. Daug kas ant krūtinių išsinešė apdovanojimus. Šitie žmonės jau nejauni, bet pasitempę, panorę išsitiesinti, atjaunėti ir iš tikrųjų, jie tokie buvo.

Pergalės diena — šviesi diena, nes tai pirmoji taikos diena, kuria pradėję jau atskaičiavome trisdešimt šešis pokario metus. Ir aišku, ateis laikas, kai į gatves negalės išeiti nei vienas kovų prieš fašizmą Didžiąjame Tėvynės kare veteranas. Bus tik atmintis, kad jie išėidavo ir visuomet būdavo žavūs, didvyriški, paprasti. Ir bus tik atmintis, kad anoji, betarpiškai mūsųose prieš fašizmą dalyvavusi karta, jau nesugrižtamai pasitraukė iš gyvenimo.

Taigi, susimąstau ir regiu, kaip prie jų paliktų ordinų prisėda jų anūikai ir proanūikai, kaip vis sunkėja žemė nuo paminklų, šlovinančių nemirtingą Tarybinės liaudies žygdarbį, atliktą Didžiojo Tėvynės karo metais. Pavyzdžiui, šiemet švenčiant Pergalės dieną Kijeve

buvo atidarytas Ukrainos valstybinio 1941-1945 metų Didžiojo Tėvynės karo istorijos muziejaus memorialinis kompleksas, užėmęs 20 hektarų. Kompleksą sudaro muziejus, Slovės "ugnies" taurė, miestų didvyrių alėja, karo technikos aikštelė, o visą tai vainikuoja 62 m. monumentas — Tėvynė motina su kalaviju ir skydu, ant kurio pavaizduotas Tarybų Sąjungos valstybinis herbas.

Šios žinios pasiimtos iš spaudos pranešimų, kaip ir L. Brežnevo žodžiai, ta proga pasakyti Kijeve.

— Kovoje prieš fašizmą mes nebuvome vieni, — kalbėjo jis. — Mes prisimename savo narsius bendražygius — partizanus, pasipriešinimo dalyvius, didvyrius daugelyje hitlerininkų okupuotų šalių. Mes prisimename mūsų antihitlerinės koalicijos sąjungininkų kareivius. Tačiau mes negalime pamiršti ir to akivaizdaus fakto, kad pagrindinė karo našta teko tarybiniam žmogui.

20 milijonų savo sūnų ir dukterų neteko motina Tėvynė. Jie būtų galėję tapti darbo didvyriais gamyklose ir laukuose, inžinieriais ir mokslininkais, poetais ir kosmoso užkariautojais, žodžiu, didelės žmonių laimės kūrėjais. Tačiau likimas lėmė kitaip. Jiemis teko tarybinių žmonių laimės labai paaukoti savo gyvybę. Ir jie ją paaukojo. Paaukojo, kad jų draugai, vaikai ir vaikaičiai galėtų įgyvendinti tai, kas sumanyta, kad žmonės gyventų taikos sąlygose.

O tai ir duoda visiems kovų prieš fašizmą dalyviams didžiąją teisę visuomet būti su taika besidžiaugiančiais, taikos sąlygose gyvenančiais. Tai, pagaliau, ir būsimasis kartas ipareigoja amžinai kurenti jiems Slovės ugnį.

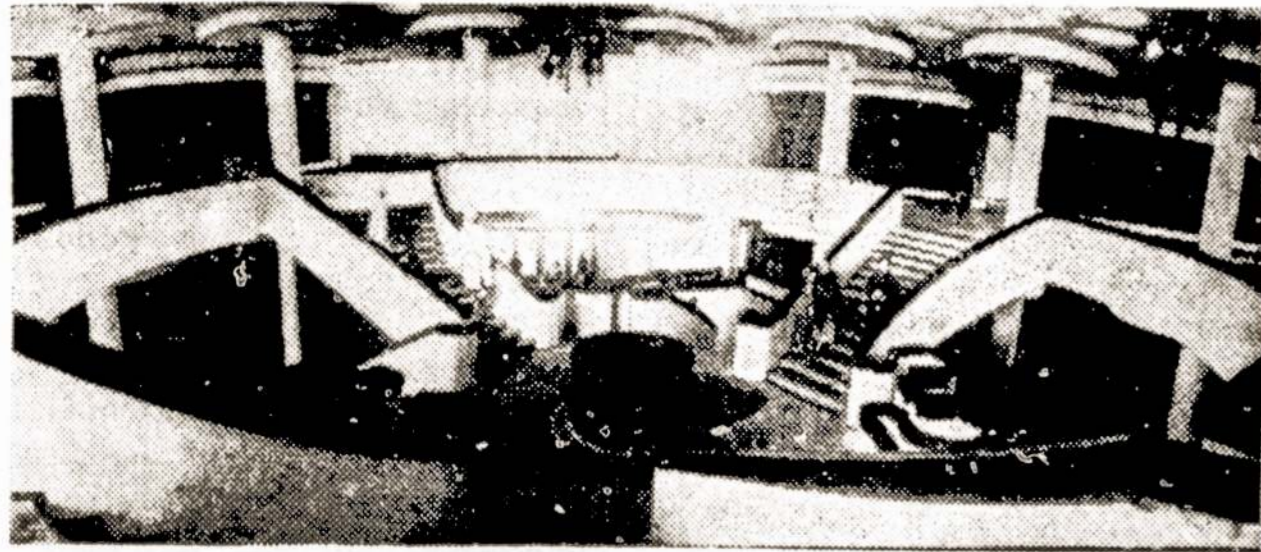
P. K.

ANSAMBLIS "SADAUJA"

Elektrografijos mokslinio tyrimo instituto liaudies ansamblis "Sadauja" pažymėjo savo kūrybinės veiklos sukaktį.

Per dešimt metų vilniečiai parodė beveik du šimtus koncertų įvairiose respublikos vietose ir už jos ribų. "Sadajos" koncertiniai maršrutai nusidriekė į Minską, Smolenską, Talliną, Maskvą, Jerevaną, o 1977 m. ansamblis dalyvavo Pirmoje sąjunginio darbo žmonių meninės kūrybos festivalio laureatų baigiamajame koncerte Baku. Dabar kolektyvui vadovauja A. Lapinskas

7

Druskininkuose pagal architektų Aušros ir Romo Silinskų projektą iškilo originalios konstrukcijos dviejų šimtų vietų fizioterapinė gydykla. Vienu metu čia procedūras gali priimti 450 žmonių. Tai didžiausias tokio pobūdžio gydymasis kompleksas šalyje. Per valandą čia bus atliekama apie tūkstantį įvairių procedūrų. Didžiausią naujos gydyklos teikiamų procedūrų dalį sudarys įvairios gydymosios vonios. Čia sudarytos tokios sąlygos, kad pacientas praeitų kompleksiską gydymosi kursą.

Naujosios gydyklos kolektyvas palaiko glaudžius ryšius su Kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorijos Druskininkuose darbuotojais, kartu nagrinėja mineralinių vonių įtaką širdies ir kraujagyslių sistemos būklei, virškinimo sistemos ir sąnarių ligų kurortinio gydymo problemas.

Nuotraukoje: Druskininkų fizioterapinės gydyklos centrinis vestibulis.

A. Dilio nuotr.

Naujas Neringos miesto generalinis planas

Vienas iš gražiausių Lietuvos gamtos paminklų yra Kuršių nerija. Ji garsi nepakartojamais gamtos vaizdais, puikiais pušynais, nuostabiomis smėlio kopomis, savo gausiais etnografiniais pastatais. Tarybų Lietuvos vyriausybė jau seniai yra priėmusi svarbių įstatymų bei nutarimų dėl unikalaus gamtos kampelio Kuršių nerijos išsaugojimo ateities kartoms.

Kuršių nerija kasmet sutraukia vis daugiau poilsiautojų, čia nutiesė turistų keliai. Pušynuose skendincios Nida, Juodkrantė ir kitos gyvenvietės yra seniai žinomos vasarvietės. Norint išsaugoti Neriją, grėžtai nustatyti, kiek plėsti ir vystyti jos gyvenvietes, kaip apriboti vis didėjantį žmonių srautą.

Pagal Neringos miesto generalinį planą, patvirtintą prieš dvyliką metų, Nerija paskelbta Lietuvos pajūrio landsaftiniu draustiniu, miško parku su specialiu gamtos apsaugos režimu. Jau seniai pa-

ruoštos ir įgyvendinamos Nidos, Juodkrantės, Pervalkos ir Preilos gyvenviečių išplanavimo schemas. Pagrindinės vasarvietės kuriamos Nidoje ir Juodkrantėje.

Neseniai parengtas ir patvirtintas naujas Neringos miesto generalinis planas iki 2000 metų. Naujasis generalinis planas parengtas taip, kad būtų galima Neringą pasklebti ateityje Lietuvos TSR pajūrio Nacionaliniu parku.

Neringos miesto teritorija pagal naująjį generalinį planą apims beveik 9000 hektarų. Šį plotą numatoma suskirstyti į keturias zonas: rezervatinę, gamtinių draustinių, rekreacinę ir gyvenamąją. Šiose zonose numatyti skirtingi gamtos apsaugos ir landsafto tvarkymo režimai.

Generančiame plane numatyta ne tiek kiekybiškas, kiek kokybiškas gyvenviečių vystymas. Bus įgyvendinama plati aptarnavimo sferos programa, plečiami ir tvar-

komu miško parkai, paplūdimiai, įrengiamos sporto aikštelės.

Dabar Neringoje gyvena 2,3 tūkstančio nuolatinų gyventojų ir yra 5,6 tūkstančio vietų poilsio istaigose.

Numatoma griežtai saugoti gamtinį landsaftą. Neringoje bus statomi ir rekonstruojami tik mažaukščiai pastatai.

Didelis dėmesys skiriamas valymo įrenginių statybai. Kanalizuotas vanduo bus valomas pilnutinai ir po to išleidžiamas į Kuršių marias. Labai daug rūpinamasi tolesniu miškų, kopų, krantų tvarkymu. Nurodytos vietos, leistinos ir draustinos lankyti ekskursantams. Vienkartinis maksimalus ekskursantų skaičius sieks ne daugiau kaip du tūkstančius žmonių.

Naujo Neringos miesto generalinio plano įgyvendinimas padės paversti Kuršių neriją dar gražesniu gamtos kampeliu, išsaugoti ją kaip nepaprastai reikšmingą gamtos paminklą ateities kartoms. V. Siudikas

LIETUVOS ŽMONIŲ SVEIKATOS SARGU ARMIJA

Vilniaus miesto klinikinės ligoninės komjaunuolės: gydytoja internė Jūratė Zacharkienė ir operacinės geriausios medicinos seserys Judita Vaitiekutė ir Sofija Darbutaitė.

Gydytojai ir viduriniai bei jaunesnysis medicinos personalas rūpinasi sveikata ligoninėse, poliklinikose, sanatorijose bei poilsio namuose, profilaktoriuose, dispanseriuose, vaikų bei moterų konsultacijose. Ypatingas dėmesys skiriamas moterų ir vaikų sveikatai — šio profilio gydymo profilaktikos įstaigų statybai iš sąjunginių komunistinių šeštadienio talkų lėšų paskirta daugiau kaip 594 milijonai rublių.

Pakiliai savo profesijos dieną pasitinka respublikos medikai, kurių gretose per 12 tūkstančių gydytojų ir 31,9 tūkstančio medicinos seserų. Jų "ūkis": 40,500 lovų ligoninėse, šimtai poliklinikų ir kitų įstaigų, kur pagal naujus susirgimų diagnostikos metodus, modernia

aparatura tiriami ir gydomi ligoniai, gražinama sveikata.

Siemiet Tarybų Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų šeima vėl papildys naujomis, kūrybingomis jėgomis: sykiu su prityrusiais kolegomis pradės dirbti 510 diplomuotų gydytojų bei 1,850 medicinos mokyklų absolventų.

Vilniaus universiteto mokslininkų medikų vardą pasaulyje garsina 24 daktarai, 120 kandidatų, palaikomi glaudūs dalykiniai ryšiai su Erfurto ir Greifsvaldo, Prahos ir Poznanės universitetais, vykstama stažuotis į Vakarų Vokietiją ir Švediją, JAV ir Daniją. Problemėse bei žinybinėse laboratorijose triūšia daug jaunimo, pasiryžusio testuoti garbingus savo mokytojų darbus.

Ziežmarių kaimo ambulatorija

Ziežmarių ambulatorija — tai dailus dviaukštis pastatas, gelėmis apšviestas aplinka. Čia dirba septyni gydytojai, aštuonios medicinos seserys. Šie medikai teikia pagalbą daugiau kaip devyniems tūkstančiams gyventojų.

Kaimo ambulatorija — viena iš pirmųjų medicininės pagalbos grandžių. Jos funkcijos ypač atsakingos, nes ji ne tik su ligomis grumiasi, bet ir kovoja už žmogaus sveikatos išsaugojimą nuo būsimų ligų. Kam, jei ne ambulatorijos medikui, būtina formuoti kaimo žmonėms požiūrį į sveiką gyvenimo būdą, į sanitarijos ir higienos reikalavimus.

Ziežmarių ambulatorijos vedėja gydytoja Aldona Šumskienė pasakoja, jog daugelis gydytojų ir medicinos seserų dirba čia daugelį metų, gerai pažįsta savos apylinkės gyventojus ir visada jiems pasiruošę padėti, bet kuriuo paros laiku. Ambulatorijoje yra gražiai įrengta vaistinė. Čia pat medikams skirtuose butuose gyvena provizorius, gydytoja ir medicinos sesuo. Išitikus bėdai, ir nakties metu čia yra kam suteikti medicininę pagalbą.

Jau daug metų čia dirbantis terapeutas Bronius Žukauskas pasakoja, kad rudenį, žiemą tenka priimti po 70 ir daugiau pacientų. Vasara — sveikesnis laikas, žmonės mažiau negalvoja, bet tuo metu daugiau ištinka buitinių ir darbo traumų. Sudėtingesniais atvejais kviečiama greitoji pagalba, ligonis gabenamas į centrinę rajono ligoninę, tačiau dažniausiai gyventojai kreipiasi į savo apylinkės gydytoją.

Labai daug dėmesio šioje ambulatorijoje skiriama mažųjų pacientų sveikatai. Viskas čia įrengta kaip ir

didžiųjų miestų vaikų poliklinikose, tik dar jaučiau. Pati ambulatorijos vedėja Aldona Šumskienė yra pediatrė ir aptarnauja tolimesnius apylinkės gyventojus, pediatrė Vanda Gelžinienė gydo miestelio vaikučius, rūpinasi, kad jie visad būtų sveiki. Čia dirba ir akušerė ginekologė Aldona Aukštuolytė. Būsimos motinos anksčiau išrašomos įkaiton, stebima jų savijauta ir sveikata.

Turbūt retas gerai jaučiasi stomatologiniame kabinete, bet išvydusi, kaip maloniai moka bendrauti su žmonėmis gydytoja Zita Rimšienė, dar kartą įsitikinau, kokia svarbi medikui savybė yra delikatumas. Dirba šiame kabinete ir gydytojos stomatologės Valė Jovaišienė, trylika metų atidavusi apylinkės pacientams Liucina Kaciucevičienė.

Medicinos seserys, žinomos Ziežmariuose savo darbo specialistės Irena Dvareckienė, Domicelė Malijauskienė, Janina Paškevičiūtė, Leokadija Pūrienė irgi kalbėjo, kaip svarbu medicininėje įstaigoje jaukumas, švara ir jautrumas bendraujant su pacientais ir tarpusavyje. Žmonės tai gerai nuteikia, jie stengiasi būti geresni vienas kitam, labiau pasitiki medikais, o tada ir gydymas sėkmingesnis. Prisiminiau akademiko Boriso Petrovskio žodžius: "70 procentų žmogaus sveikata priklauso nuo jo paties ir tik 30 procentų — nuo gydytojų!"

Kovoje už kiekvieno ligonio gyvenimą ir sveikatą lemia ne tik kvalifikuotumas, bet ir žmogiškumas, valia, ištvermė. Todėl ypač buvo malonu matyti darnų, darbštų ir jautrų Ziežmarių ambulatorijos kolektyvą. **Vanda Bogušienė**

Su "Litekso" fabriko ženklu

Viena seniausių Lietuvos tekstilės pramonės įmonių — Kauno "Litekso" vilninių audinių fabrikas atšventė įkurtuves. Daugiau kaip prieš pusę amžiaus įsikūrusi įmonė iš miesto centro persikėlė į naujus korpusus pramoniniame rajone. Vienas pirmųjų audimo staklės čia paleido pomeistris Aloyzas Kalakauskas, dirbantis "Litekse" nuo pirmosios jo dienos.

— Sunku tada buvę, — prisimena A. Kalakauskas 1927-uosius metus, — Fabrikas įsikūrė nepritaikytose patalpose su pasenusiomis mašinomis, primityviais įrengimais. Cechuose dėl didžiulio triukšmo neįmanoma buvo susikalbėti, o pro dulkes per kelis metrus nieko nesimatė. Uždarbis buvo labai nedidelis, tačiau už vartų, bedarbių eilėje atsidurti niekas nenorėjo. Taip ir dirbome beveik dvidešimt metų.

Iš karto po antrojo pasaulinio karo "Litekse" padvelkė nauji vėjai. Nestabdant gamybos, buvo pertvarkomi cechai, menkaverčiai įrengimai keičiami naujais, kuriuos tiekė Rusijos Federacijos, Uzbekijos, Ukrainos, kitų sąjunginių respublikų pramonės įmonių kolektyvai. Jų atstovai padėjo sparčiai sumontuoti stakles, mokė kauniečius jas aptarnauti. Jau 1950 metais įmonė, gerokai nukentėjusi karo metu, daugiau kaip tris kartus viršijo ikikarinį gamybos lygį.

Bėgo metai. Ir kiekvienais iš jų "Liteksas" tiekė produkcijos vis daugiau ir daugiau, plėtėsi produkcijos asortimentas, gerėjo jos kokybė. Dabar audiniai su "Litekso" ženklu pasiekia tolimiausius TSRS kampelius, laimėjo ne vieną prizą tarptautinėse mugėse. Tai medžiagos paltams "Punia", "Baltija", "Kedras" ir kai kurios kitos. Ir tai lėmė ne tik naujosios mašinos, tobulesnės technologijos.

Visoje šalyje "Liteksą" garsina jo žmonės. Vienas jų — geriausias TSRS lengvosios pramonės išradėjas, pameistris Ričardas Amankavičius. Pagal jo pasiūlymus, kurių pritaikymas įmonei jau sutaupė apie milijoną rublių, patobulinta nemažai įrengimų, daug kur rankų darba pakeitė mechanizmai.

Daugelis audėjų, atėjusių į fabri-

ką per pastaruosius 10-15 metų, su didžiuoju dėkingumu atsiliepia apie Zofiją Griniene. Daugiau kaip šimtą merginų veteranė ne tik išmokė audimo abėcėlės, bet ir perdavė savo ilgametį patyrimą, šiandien buvusios Z. Grinienos mokinės — pirmaujančios darbininkės. Net dvi jos auklėtinės pripažintos geriausiomis šalies audėjomis.

O tokių darbuotojų, kaip R. Amankavičius, Z. Griniene, "Litekse" dešimtys. Tai jų nuopelnas, kai dabar į Kauną semtis patyrimo atvažiuoja giminingų respublikos, šalies, užsienio įmonių atstovai.

— "Darbininkas įmonei — įmonė darbininkui" — tik tokiu principu vadovaudamiesi mes pasiekėme aukštą rezultatą, — sako "Litekso" direktorius Juozas Pakutka. — Naujuosiuose įmonės korpusuose, kuriuose produkcijos gamybą per metus numatome padvigubinti, žymiai geresnės darbo sąlygos. Antai visi įrengimai sumontuoti ant specialių "oro pagalvių", keliasdešimt kartų sumažinančių triukšmą ir vibraciją. Cechuose pritaikytos efektyvios ventiliacijos sistemos, veikia psichologinės iškvokros kabinetai, įrengtos jaunos būtinės patalpos, valgyklos. Darbininkų sveikata rūpinasi įmonės poliklinikos specialistai.

Pasistengėme, kad visi pageidaujantys galėtų atostogauti vasarą. Jų paslaugoms poilsio namai Palangoje, Kauno marių pakrantėje veikia sanatorija — profilaktoriumas. Visa tai pastatyta panaudojant nuolat augančio įmonės pelno lėšas.

Garsi įmonės produkcija, geros darbo sąlygos traukia jaunimą. Kaune įkurta speciali profesinė technikos mokykla, kuri ruošia "Liteksui" aukštos kvalifikacijos audėjus, verpėjus, kitų specialybių darbininkus. Kolektyvo gretas kasmet papildoma nemažas būrys inžinierių, technologų, baigusiu Kauno A. Sniečkaus politechnikos institutą. Būtent jų ir įmonės veteranų pastangomis fabrikas toliau spartina gamybos tempus. Paklausa vilnioniams audiniams, kurių dauguma "Litekse" atitinka geriausius tarptautinius pavyzdžius, nuolat auga ir ją patenkinti — kolektyvo garbės reikalas. **Vytautas Zemaitis**

Giruliuose vėliavos pakėlė dešimtys pionierių stovyklų. Vien uostamiesčio komunalininkų šefuojamojoje "Žuvėdros" pionierių stovykloje, kuri praėjusiais metais buvo pripažinta viena iš pirmaujančių, šiemet išsėsis per 1600 moksleivių. Jie čia ne tik išsėsis, bet ir dirbs Klaipėdos apželdinimo treste, dalyvaus ekskursijose, aplankys Ablingą, pabuvos Jūrų muziejuje-akvariume, organizuos draugystės lauzus, susitikimus su darbo ir kovų veteranais.

Nuotraukoje: Vilniėtės J. Užpalytė, R. Maciulevičiūtė, E. Makarovaitė, panevėžietė E. Masiulytė ir klaipėdietės S. Stonkutė ir A. Stonytė "Žuvėdros" pionierių stovykloje. **B. Aleknavičiaus nuotr.**

Viesulas apgriovė Širvintų priemiesti.

Šių metų gegužės 29 d. apie 17 valandą Širvintų priemiestiu prasiautė galingas viesulas. Jis padarė nemažai materialinės žalos miesto įmonėms ir gyventojams. Apgriauta Sviesto-sūrių gamykla, melioracijos statybos valdybos technikos kiemas, 15 gyvenamųjų namų, apdaužyta 30 automobilių. Vienas žmogus žuvo, yra sužeistų.

Pakomentuoti šį gamtos reiškinį Eltos korespondentas paprašė Lietuvos respublikinės hidrometeorologijos ir gamtinės aplinkos kontrolės valdybos viršininką Mykolą Mikalajūną. Štai ką jis papasakojo:

— Tokie gamtos reiškiniai pasaulyje apskritai gana dažni, tačiau mūsų respublikoje — jie reti. Pavyzdžiui, tokio stiprumo viesulo šį šimtmetį pas mus nėra užregistruota. Sprendžiant iš sugriovimų masto, vėjo greitis šūkurio viduje siekė ne mažiau kaip 70 metrų per sekundę, nors pats viesulas judėjo kur kas lėčiau — maždaug 15 kilometrų per valandą greičiu.

Šie reiškiniai susiję su perkūnijos debesimis. Tai reiškia, kad jie būna tik vasarą, kai greta ribojasi labai šiltas, drėgnas oras ir šaltesnis oro masės. Ir šis viesulas susiformavo iš perkūnijos debesies. Nusileidęs žemyn, 200-250 metrų skersmens sukūrė per keletą minučių praužė miesto pakraščiu ir vėl pakilo aukštin. Galimas dalykas, kad jis galėjo vėl nusileisti ir prasiausti kitomis vietovėmis.

Stichinės nelaimės padariniai likviduojami. "Tiesa"

Tobuleja susisiekimas autobusais

Kasdien iš Vilniaus autobusų stoties 241 maršrutu išrieda 687 autobusai. Per parą į visus respublikos kampelius, Talliną, Rygą, Minską, Gardiną jais išvyksta 59,000 keleivių. Per metus Vilniaus autobusų stoties maršrutais pervežama 21 milijonas keleivių.

Per penkias valandas komfortiškas autobusas į Klaipėdą, per dvi — į Panevėžį. Patogu ir praktiška keliauti autotransportu, tačiau kiekvienas keleivis gerai žino, kad neretai autobusų stotyje — kamša-

tis, neprasisbrausi prie informacijos radijo taško, autobusai vėluoja išvykti į reisus. Dispečerių tarnyba ne visada pajėgia susidoroti su šiais nesklandumais.

Transportininkai pasikvietė į talką mokslininkus. Keletą metų grupė respublikos mokslininkų — jos branduolį sudarė Vilniaus inžinerinio statybos instituto automobilių katedros darbuotojai — rengė keleivių aptarnavimo tobulinimo programą. Darbų rezultatas — Vilniaus autobusų stotyje įdiegta automatizuota dispečerinės kontrolės ir keleivių informacijos sistema.

Į išvykimo aikštelę atrieda autobusas. Jis užima tik ką išvykusio autobuso vietą. Po aikštelės asfalto dangai sumontuotas induktyvinis kontūras pasiunčia impulsą į dispečerinio punkto pultą. Virš aikštelės įrengtame tablo išsižiebia maršruto, kuriuo vyks autobusas, pavadinimas ir aprašymas. Tablo laikrodis rodo išvykimo laiką ir tikslų Maskvos laiką. Keleiviai į autobusą leidžiami 20 minučių. Kai iki autobuso išvykimo lieka 2 minutės, tablo išsižiebia šviesaforas — tada, keleivi, paskubėk, nes autobusas neužtruks nė minutės. Eilės laukia kitų maršrutų vairuotojai. Autobusai iš stoties išvyksta kas penkios minutės.

Automatizuota sistema aptarnauja 37 išvykimo aikšteles. Dispečerinėje prie pulsto budi dispečeris. Jis tik stebi prietaisus. Sistemą valdo elektronika. Autobusų stoties darbo ritmo programos sudaromos visai gerai. Jas parengia programistas ir specialiu prietaisu užrašo į perforuotą juostą, iš kurių specialus skaitantysis prietaisas programą įveda į pultą. Tačiau dispečeris automatizuotą sistemą gali valdyti ir rankiniu būdu. Jei reikia — pasinaudoti garsine signalizacija skelbti pranešimams, telekameromis stebėti aikšteles. Ypač svarbu, kad sistema ne tik kontroliuoja autobusų ritmą, bet ir fiksuoja informaciją apie autobusų atvykimo ir išvykimo laiką. Duomenys analizuojami, o tvarką pažeidę vairuotojai įspėjami.

Naujosios automatizuotos sistemos pirmoji eilė, aptarnaujanti priemiestinių autobusų išvykimo aikšteles, jau veikia. Netrukus valdomo pulsto kontroliuos ir 20 tarp miestinių autobusų išvykimo aikštelių. Skubus, šiuolaikinis Vilniaus autobusų stoties darbo ritmas turi patikimą ir nepavargstančią širdį.

Iš "Tiesos"

Vilniuje, Gedimino aikštėje, koncertuoja V. Kapsuko universiteto dainų ir šokių liaudies ansamblis. V. Gulevičiaus nuotr.

VAKARAS APIE P. VAIČIŪNĄ

Jonavos rajoniniai kultūros namai, Baldų kombinato klube surengė teminį vakarą "Petras Vaičiūnas — žmogus ir menininkas". Jame dalyvavo LTSR nusipelnusi artistė T. Vaičiūnienė, kuri papasakojo apie savo vyrą dramaturgą, prisiminė jo pjesių herojų prototipus. Rašytojas J. Butėnas papasakojo įdomių epizodų iš Petro Vaičiūno gyvenimo.

SUSITIKIMAS SU RAŠYTOJU

Dar vieną turiningą puslapį į Druskininkų knygos bičiulių veiklos metraštyje įrašė prozininkas Vytautas Bubnys, sutikęs atvykti į ruošiamą literatūrinę popietę.

Kaimo žmonių sudėtinga aklimatizacija mieste, gėdulyis ir materialinės naudos vaikymasis... Šios ir kitos etinės problemos buvo keliamos pokalby su rašytoju.

Kazlų Rūdoje, turinčioje kelis tūkstančius gyventojų, yra visa, kas būdinga šiuolaikiniam miestui — prekybos centras, kultūros namai, gražūs su visais patogumais gyvenamieji namai.

Ypač didžioji miestelio gyventojai neseniai pastatytu gydymo kompleksu. Tarp pušų įsikūrė 130 vietų ligoninė ir poliklinika. Čia dirba didelis būrys kvalifikuotų medikų, turinčių visą reikalingą naujausių diagnostikos ir gydymo įrengimų arsenalą.

Nuotraukoje: greitosios pagalbos brigada [iš kairės į dešinę] medicinos seserys V. Burdžilauskienė, V. Bogonienė ir gydytojas V. Senda išvyksta pagal iškvietaimą. G. Svittojaus nuotr.

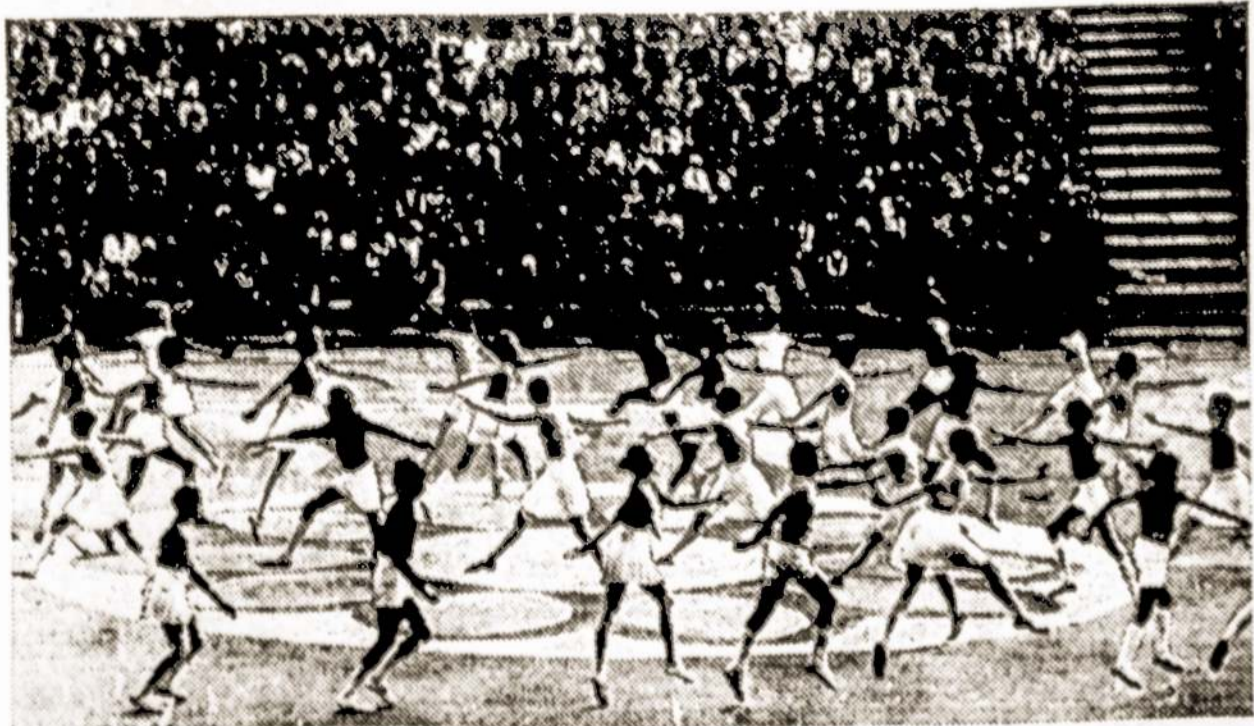
Miestas puošiasi skulptūromis

Uostamiesčio gyventojų pamėgta Smiltynės poilsio vietė svetingai sutiko respublikos skulptorius. Pagal Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto ir Dailininkų sąjungos susitarimą čia surengta kūrybinė stovykla. Grupė autorių, iš anksto pateikę plastinių kompozicijų eskizus, per du stovyklos darbo mėnesius savo kūrybinius sumanymus čia įgyvendins granito luituose.

Tai jau penktasis respublikos skulptorių susitikimas Smiltynėje. Šių kūrybinių stovyklų tikslas — praturtinti parkų skulptūros tradicijas, sukurti Klaipėdos Mažvydo parke galeriją po atviru dangumi. Greta šio darbo "veteranų" — R. Kazlauskas, V. Skirgailaitis, A. Boso, šiais metais į Smiltynę atvyko ir visai jauni skulptoriai, tik ką baigę Dailės institutą. Visiems stovyklos dalyviams sudarytos geros

darbo ir poilsio sąlygos rengiamos ekskursijos į aplinkinius kolūkius, istorines vietas, susitikimai su žvejais, laivų statytojais.

Graži klaipėdiečių iniciatyva, kaip pasakė Eltos korespondentui Dailininkų sąjungos skulptūros sekcijos pirmininkas V. Vildžiūnas, sudomino ir kitų miestų vadovus. Panevėžio miesto vykdomojo komiteto pasiūlymu skulptūrų galerija pradėta kurti miesto Senvagės parke. Šiais metais į Dailininkų sąjungą kreipėsi ir Birštono vykdomasis komitetas. Per dvi savaites skulptoriai susipažino su šių apylinkių istorija, sanatorijų ir kitų pastatų architektūra, tolesnėmis kurorto vystymosi perspektyvomis, sukūrė žaliųjų plotų plastinio papuošimo projektus. Daugiau kaip dešimt įdomiausių pasiūlymų atrinkta įgyvendinimui.

Siauliuose įvyko vaikų choreografinių kolektyvų festivalis "Te visad šviečia saulė". Šio renginio iniciatoriai — Darbo raudonosios vėliavos ordino Statybos tresto Kultūros namų vaikų choreografinis liaudies kolektyvas "Želmenėliai", jo vadovė A. Masėnienė. Festivalyje dalyvavo jaunieji šokėjai iš Tallino, Vilniaus, Klaipėdos, Telšių ir Siaulių.

Nuotraukoje: Jaunieji festivalio šokėjai K. Poželos kultūros ir poilsio parko estradoje. A. Dilio nuotr.

KLAIPĖDIEČIAI KAUNE

Kaune gastroliavo Klaipėdos liaudies operos teatras. Svečiai iš uostamiesčio parodė J. Strauso "Cigonų baroną" (režisierė A. Juškevičienė) ir G. Donicečio "Meilės elektryrą" (režisierius — respublikos nusipelnęs artistas V. Paukštė). Spektakliuose pagrindinius vaidmenis atliko G. Iljina, A. Bielskis, J. Griškienė ir kiti.

TURISTINIS MARŠRUTAS

Palangos kelionių ir ekskursijų biuro kolektyvas atidarė naują turistinį maršrutą — Palanga-Vėžaičiai. Kelionėje turistai galės susipažinti su ūkių pasiekimais, pamatyti, kaip mokslo naujovės padeda žemdirbiams jų kasdieniniame darbe.

1981 metų vasaros sezono metu nauju turistiniu maršrutu keliaus apie 3,000 ekskursantų iš įvairių šalies kampelių.

Cleveland, Ohio

— Anna Žemaitis jau kelis metus nesveikavo, bet 1981 gegužės 10 netikėtai mirė. Iš Lietuvos į šią šalį atvyko dar jauna. Ištekėjo už Žūraičio ir turėjo du sūnus, kurių vienas jaunas mirė. Liko našlė. Apsivedė su Juozu Žemaičiu, su kuriuo gražiai išgyveno ligi mirties. Su Juozu lankė pažangiųjų renginius, buvo narė LDS ir Moterų klubo. Ilgus metus skaitė "Laisvės" laikraštį.

Giliamė nuliūdime paliko vyrą Juozą, sūnų Stanley Žūraitį ir gimnazių Mass. valstijoje.

Velionės kūnas buvo pašarvotas Jokubausko koplyčioje, iš kur buvo palaidotas Lakeview kapinėse. Lydėtojai buvo pakviesti pietų į Lietuvos piliečių klubą.

Reiškiame gilią užuojautą jos žmogui Juozui, sūnui Stanley ir kitiems giminėms, o mes liūdime netekę draugės.

— Anna Kazilionis buvo ligoninėje su "shingles" ir kitomis komplikacijomis. Dabar sveiksta namuose.

— Nuo LDS Clevelando 55 kuopos siunčiu "Vilniai" šimtą dolerių paramos. Taip nutarta susirinkime.

A. Susnis

GILI UŽUOJAUTA W. DORINUI IR ŠEIMAI

Mane pasiekė skaudi žinia, kad San Diego, Cal., mirė nuoširdi pažangietė Josephina Dorinienė. Velionė per ilgą laiką buvo rimta ligonė. Būdama sveika gražiai veikė pažangiame judėjime. Buvo puiki dainininkė ir mėgo dailę.

Reiškiu gilią užuojautą velionės vyrui Walteriui, sūnui Dr. Walteriui ir jo šeimai, sesutėms ir visai giminei bei idėjos draugams ir draugėms. Šia proga siunčiu laikraščiui "Vilnis" \$5 paramos.

Nastė Yudikaitis
Binghamton, N. Y.

SUSIŽEIDĖ KAPINĖSE PER LAIDOTUVES

Per Povilo Valentos laidotuves Lietuvos Tautinėse kapinėse susižeidė Mary Tompkins. Kažkaip ji paslydo kapinių toilete. Griudama sudaužė akinius ir sunkiai susitrenkė, o ranką taip smarkiai sužeidė, kad reikėjo įdėti į gipsą kol sugis.

Pirmąją pagalbą jai suteikė Frank Podžiukas.

Elenutė

10

ADELĖ ZIKSIENĖ SVEIKINA VILNIEČIUS

Per eilę metų gyvenusi Čikagoje ir veikusi pažangiame judėjime, o dabar gyventi Kalifornijoje, drg. Adelė Zikšienė rašo, kad prieš 10 mėnesių ją buvo ištikęs "stroke". 10 dienų išbuvusi be sąmonės, o paskui dar 9 dienas buvo ligoninėje. Iki sutvirtėjo, buvo brolio slaugoma. Dabar jau grįžo į namus, 616 Brookside Ave., Redlands, Cal. 92373, Apt. 13. Kasdien pavaikšto po 35 skverus. Dar tebėra gydytojo priežiūroje.

Ją dar jaudina, kad jos dukra turės pergyventi antrą operaciją. Ji rašo, kad rimtai nesveikuoja Žilinskienė.

Gaila mielos draugės, kad jai teko būti perbloktai tokios skaudžios ligos. Linkime sėkmingai pasveikti.

Adelė prašo pasveikinti vilniečius ir visus pažįstamus ir visiems linki geros sveikatos ir sekmes darbuose. Ji pati prisiuntė Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai \$10, iš kurių taipgi pasimoka duokles.

Ji yra tos draugijos ilgametė narė.

J. Marazienė

SVEČIUOJASI PAS ANŪKĖ

Visuomenės veikėja drg. Julija Urmonienė nuo liepos 9 d. svečiuojasi pas savo anūkę studentę Sandra Wrobel, Denver, Colo. Jos daugiausia laiką leidžia Golden, Colo.

Julija tikisi grįžti į Čikagą liepos 26. Reikia tikėtis, kad ji pati plačiau parašys iš savo kelionės.

J. M-nė

ROSELANDIETĖS APTARĖ KLUBO REIKALUS

Liepos 6 įvyko Roselando Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas.

Pirm. P. Valentienė atidarė susirinkimą 12:30 val. dieną ir vedė tvarką.

Valdyba davė savo veiklos išsamų raportą. Pažymėjo, kad atliko visus darbus, kurie jai buvo paskirti.

J. Urmonienė davė raportą apie laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimą.

Pranešta, kad klubo narė Mary Tamptkins krisdama skaudžiai susižeidė veidą ir sulaužė kairę ranką. Gydytojai sudėjo ranką į gipsą. Narės reikė gilią užuojautą ir linkėjo sėkmingai pasveikti.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Sofijos Baublienės, Millie Kancerienės, A. Kuodis, E. Wilson. Palinkėta joms sveiko ir darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

M. Kancerienė gimtadienio proga nares pavaišino stipresniu gėrimu. Valdyba paruošė skoningų užkandžių, o narės atnešė nemažai įvairių skanumynų. Taipgi prie vaišių nemažai prisidėjo pinigais.

Sekantis klubo narių susirinkimas bus rugpjūčio 3 d. 12:30 val. dieną. Anielės salėje, 4500 Talman Ave. Prašau nares nepamiršti atsilankyti.

Sekretorė J. Urmonienė

VYKSTA LENKIJON

Sophie Bobelis neseniai lankėsi Lietuvoje. Buvo nuvykusi savaitei laiko su turistine grupe. Ta proga susitiko su giminėmis ir pažįstamais, susipažino su tarybine santvarka.

Dabar Sophie Bobelis ruošiasi trims mėnesiams vykti į Lenkiją aplankyti savo seserį. O jeigu bus proga, gal ir ilgiau pabuvos. Vyksta sesers kviečiama. Laimingos jai kelionės.

Elenutė

Tikra džiaugsmo šventė

Pavasarij visiems tėvams, dieukams bei močiutėms esti džiaugsmo šventės, kai jų vaikai bei anūkai baigę mokslo metus parsineša namo diplomus. Būna vadinamos "graduation" iškilmės.

Antano ir Valerijos Urbikų namuose šiomet buvo tikra džiaugsmo šventė. Mažiausias anūkas Raymond, 5 metų amžiaus, baigė vaikų darželį, sūnaus Povilo duktė, Urbikų anūkę Dawn baigė pradinę mokyklą, dukters Anitos Cericola duktė, Urbikų anūkę Laura Cericola baigė pradinę mokyklą, o jos motina Anita Cericola-Urbikas baigė Circle Campus kolegijoje mokytojos kursą su aukščiausiu apdovanojimu.

Išties, Antanas ir Valerija Urbikai reikia sveikinti už auginimą ir mokslinimą savo vaikų. Bravo ir didelis jiems bravo.

Elenutė

VYRO NELAIMĖ SUTRUKDĖ VIZITĄ

Nuvykau aplankyti drg. M. Marquardt ir radau pas ją jos sesutės dukrą Onutę Kenę, kuri savo laiku priklausė prie LKM choro. Besikalbant sužinojau, kad birželio 14 jiems buvo suruoštos išleistuvės. Laikė jų jos vyras Feliksas Kane bežaisdamas sviedinį krito ir susilaužė koją. Todėl teko atsisakyti vizito į Škotiją.

Onute sakė, kad praeitų metų gegužės mėnesį mirė jos vyro broliai: Jonas Čikagoje, o Edvardas ir Andrius Škotijoje. Planavo į Škotiją nuvežti velionio Jono pelenus.

Linkėtina Feliksui sėkmingo pasveikimo.

Vyšnutė

PUIKI BUVO KULTŪRIEČIŲ ŽAIDIMŲ POPIETĖ

Birželio 28 d., Amerikos Lietuvių Kultūros draugija "Vilnies" salėje buvo suruošusi žaidimų popietę. Smagu pasakyti, kad popietė puikiai pavyko. 12 val. dieną buvo pietūs, papietavus pradėta žaidimai.

Prie valgių mandagiai ir gražiai patarnavo H. Pajūnienė, A. Paulikienė, P. Malinauskienė ir kelios kitos, o prie žaidimų dirbo ir visą tvarką vedė Isabelle Peters ir Estelle Bogden.

Dovanų šį kartą buvo tikrai daug ir vertingų. Komisija sakė, kad pačios narės tiek gausiai sunėšė dovanų prizams, kad nereikėjo pirkti. Veik visi žaodėjai buvo apteikti prizais.

Drg. A. Vaitkienė šią popietę apdovanojo su \$5, nes ji pati negalėjo dalyvauti. Taipgi Helenutė Trusk įteikė \$2, nes dėl silpnos sveikatos negalėjo dalyvauti.

Trumpai pasakius, šį žaidimų popietę puikiai pavyko ir draugijai davė gražios paramos. Daugiau tokių šaunių renginių!

Dalyvė

K. STUKIENĖ BUVO PASIDAVUS OPERACIJAI

K. Stukienė buvo pasidavus operacijai Sv. Kryžiaus ligoninėje. Buvo sunegalavusi tulžimi. Ligoninėje teko pagulėti 10 dienų. Moteris džiaugiasi, kad operacija gerai pavyko, nežiūrint kad buvo ir nemalonus.

Šiuo metu K. Stukienė po operacijos randasi savo namuose. Dar nėra pilnai sustiprėjusi, bet kasdien jaučiasi geriau ir mano, netrukus visiškai sustiprės.

Jos adresas: 7242 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629.

Elenutė

LAIŠKAI IR PARAMA

Gerbiami Draugai Vilniečiai: Siunčiu 30 dolerių: už prenumeratą \$10.00 ir \$20.00 aukoju laikraščio fondui.

Sirdingiausi linkėjimai visiems geros sveikatos, sėkmės jūsų darbuose.

Visus jus gerbianti ir mylinti.

Mary Kvetkus
Miami Beach, Fla.

Iš San Diego, Cal.:

Drg. Walteris Dorinas įspėja, kad laikraštyje netilpo jo sveikinimas dalininkų suvažiavimui. Jo sveikinimas, išties, netilpo. Čia įdedame jo sveikinimą.

"Sveikinu "Vilnies" dalininkų suvažiavimą, linkėdamas geros sėkmės tarimuose ir siunčiu \$50.00 paramos.

Walter Dorinas
San Diego, Cal.

Gerb. vilniečiai,

Pasiunčiu laikraščio fondui \$30.00. Po \$10.00 sudėjome: A. ir J. Koodis iš Laurence, Mass., M. Sametis iš Haverhill, Mass., ir A. Račkauskienė iš Haverhill, Mass.

Linkime laikraščio personalui viso geriausio.

Antonette Račkauskienė
Haverhill, Mass.

Sveiki, draugai vilniečiai: Sveikinu jus visus ir labiausia linkiu, kad būtumėte sveiki.

Cia rasite \$50.00, iš kurių išskirkite už prenumeratą, o kas liks — auka laikraščio fondui.

Su geriausiais linkėjimais,
Ona Visotskienė
1 Vincent Dr., P. O. Box 7
Kensington, Conn. 06037

Draugai vilniečiai,

Sveikinu jus ir linkiu ištvermės jūsų darbuose. Siunčiu čia \$10.00. Iš šios sumos \$10.00 už prenumeratą ir \$10.00 laikraščio fondui.

Viso geriausio visiems.
Antanas Globich
Wilkes Barre, Pa.

Springdale, Pa.

Iš Springdale, Pa., Masloveskas Romualdas prisiuntė \$30. Iš šios sumos skiria \$10 prenumeratai ir \$20 laikraščio fondui.

Adm.

A. DILKUS NEPAMIRŠTA "VILNIES"

Kaip daugelis "Vilnies" dalininkų negalėjo dalyvauti suvažiavime dėl savo vaikų bei anūkų iškilmių jiems įteikimo diplomų metu (graduation), taip ir Anicetas Dilkus dėl šios pačios priežasties suvažiavime negalėjo būti, reikėjo pasveikinti baigusią mokslus anūkę.

Tačiau A. Dilkus vis tiek nepamiršo, kad buvo suvažiavimas. Atvyko net iš Hobart, Indiana, ir įteikė sveikinimą \$25.00. Kai atvyksta Čikagon, A. Dilkus vis užaina į laikraščio administraciją ir neišgina nepalikęs dovanos.

Elenutė

GRAŽI DOVANA "VILNIAI"

"Vilnies" korespondentė, aktyvi Clevelando pažangių lietuvių darbuotoja Mrs. A. Susnis atsiuntė laiškutį, kuriame buvo ir \$100 čekis, — nuo LDS 55 kuopos sveikinimas laikraščio dalininkų suvažiavimui.

"Vilnies" administracijos vardu didelis ačiū LDS 55 kuopos nariams ir draugei A. Susnis už tarpininkavimą.

Elenutė

Vilnis, 1981, liepos 23

TARP MŪSŲ

— Plačiai čekagiečiams žinomų Alex ir Anna Vaizgėlių, prieš daug metų persikėlusiu gyventi į Clinton, Ind., posūnis Stanley buvo užėjęs į "Vilnius" raštinę. Stanley papasakojo apie Vaizgėlių sveikatą, gyvenimą ir t. t. Stanley užmokėjo Vaizgėlių prenumeratą ir paliko \$5.00 laikraščio fondui.

— I. Klatauskienė, mūsų gera bendradarbė, kuri priklauso prie lietuviško Bridgeporto organizacijų, gavo širdies ataką. Dabar ji yra Christ Community Hospital, Oaklawn, Ill., 4440 W. 95 Str.

Prašome draugus ją aplankyti asmeniškai, o ypač atvirlaiškiais.

— Mūsų šeima maloniai laiką leidžia Disney World, Floridoje. Vėliau lankysis Gulf of Mexico.

— "Vilnius" raštinėje lankėsi Adelė Budris iš St. Petersburg, Fla. "Vilni" pasveikino su penkine. Čikagon buvo atvažiavusi į anūko Eric graduation. Dabar Eric eis į University of Chicago. Studijuos teisę ar politiką.

Adelė pasigyrė, kad kitas anūkas Edwin baigė Northwestern universitetą. Jis yra kompiuterių specialistas. Anūkė Elaine yra advokato sekretorė.

Adelė buvo sustojusi pas dukterį ir ženą Evelyn ir Donald Ellisen, Elmhurst, Ill.

— Darbščioji mūsų visuomeninė Ursulė Juodaitienė liepos 26 dieną minės savo 88-ąsias gimimo metines. Nežiūrint tokio amžiaus, Ursulė Juodaitienė dar vis nepavarduojama parengimų virtuvėse ir mūsų judėjime. Iš širdies jai linkime Ilgiausių Metų ir sulaukti dar daug gimtadienių.

— Ne juokas, o teisybė. Siunčiame laikraštį į Lietuvą oro paštu "Tėviškės" draugijai. Bet štai, laikraštis sugrįžo su pastaba, kad nėra tokio adreso. Iš antspaudo ant voko pasirodo, kad laikraštis nukeliavo į Portoriko sostinę. Žinoma, laiška-nešis Tiltos gatvės ten negalėjo rasti.

— Jessie ir Frank Vesely bei jų duktė Denise buvo nuvykę į Mičiganą pas savo bičiulius Petkus į "graduation" iškilmes. Iš ten grįžę pasuko į Wisconsiną aplankyti Frank Vesely tėvo bei Denise diduko Charles Vesely, gyvenančio New Lisbon, Wisc. Charles Vesely jau 93 metų amžiaus.

— Clevelandiečių LDS 55 kuopos nariais galime pasidžiaugti. Laikraščiu einant į spaudą nuo clevelandiečių LDS kuopos gavome laikraščio fondui net \$100.00. Didelis jiems aciu. Elenutė

Priminimas skaitytojams

Jau buvo atsikreipta į skaitytojus, kad siunčiant skelbimus, užuojautas, mirties prisiminimus bei gimtadienių progą sveikinimus reikia pažymėti ir kartu prisiųsti mokesčių nemažiau \$10. Tačiau administracija vis gauna užsakymus po \$5 ir net mažiau. Dėl aiškumo norime pažymėti, kad laikraštis turi mokėti valdžiai už įdėtus skelbimus nuo jo dydžio. Kartais būna, kad įdėjus skelbimą už \$5, tenka laikraščiu primokėti iš savo išdo, nes neužtenka mokesčio skelbėjo.

Tai pakartojame, mažiausiai suž skelbimą turite mokėti \$10.

Už šiaip aprašymus mokėti nereikia. "Vilnius" direkcija

Vilnius, 1981 liepos 23

"Vilnius" direkcijos tarimai

Birželio 27 d. įvyko "Vilnius" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kurį 1 val. dieną atidarė tarybos pirmininkė Estelle Bogden ir vedė tvarką.

Perskaitytas protokolas iš pereinamojo posėdžio ir priimtas.

Redakcijos raportas nebuvo, nes redaktorius buvo išvykęs.

Finansinį raportą davė Helen Bordner. Ji žymėjo, kad po suvažiavimo įvykęs banketas buvo visapusiškai sėkmingas, kaip ir pats suvažiavimas. Laikraščiu gauta gražios pinigškos paramos. Apkalbėta stogo taisymo reikalas ir tam išrinkta komisija iš šių asmenų: Helen Bordner, Joną Patecko ir Jono Feizos.

Plačiai apkalbėta "Vilnius" namo reikalas ir nutarta rugpjūčio 1 d., 1 val. po pietų, "Vilnius" salėje šaukti bendrą Lietuvos Darbininkų Apšvietos draugijos ir "Vilnius" direkcijos susirinkimą.

Plačiai kalbėta apie mirusius draugus, kurie paliko gražias sumas laikraščiu su mintimi, kad bus prisiminti mirties metinių progą. Tad J. Marazienė pasižadėjo vieną dieną padirbėti ir rūpintis mirusių prisiminimu bei organizacijų veiklos aprašymu.

Vienbalsiai perrinkta senoji direkcijos valdyba, būtent: pirm. Estele Bogden, sekr. Julija Marazienė, išdininkė Millie Kancerienė.

Nutarta rugsėjo mėnesį turėti renginį, kad sukėlus lėšų stogo remontui. Gautas Lakštučių pažadas pildyti dainų programą.

Prašau direktorių ir namo savininkų nepamiršti ir dalyvauti rugpjūčio 1 d. posėdyje.

Sekr. J. Marazienė

DIDEJA TARYBINIŲ LIETUVIŲ KOLONIJA ČIKAGOJE

Nors reakciniai nacionalistai tauzina, kad iš Lietuvos į kitas šalis emigruoti draudžiama, tačiau Čikagoje iš Tarybų Lietuvos atvykusių nuolatinių gyvenimui žmonių kolonija didėja. Šiomis dienomis padidėjo net trimis žmonėmis.

Prieš kurį laiką į Čikagą buvo atvykusi iš Tarybų Lietuvos paviešėti našlė Edvina Jankauskienė. Čia ji susipažino su Bronium Dainium ir susituokė. Po vestuvių grįžo Lietuvon pas paliktus savo vaikus išsiparduoti ir sutvarkyti dokumentus išvykimui Amerikon. Šiomis dienomis Edvina su savo vaikais — 17 metų sūnumi ir 11 metų dukra — atvyko nuolatiniam gyvenimui pas savo vyrą Bronių Dainių.

Naujajai iš Tarybų Lietuvos atvei ir jos vaikams linkiu geriausios sėkmės čia Amerikoje eiti nauju gyvenimo keliu neprastomis sąlygomis. A. Vaitkienė

SVARBI LDS KONFERENCIJA

Jau buvo rašyta, kad LDS 2-ra apskritis šaukia labai svarbią kuopų atstovų konferenciją, spalio 25 d., 10 val. ryto, "Vilnius" salėje. Šioje konferencijoje teks sudaryti komitetą, kuris rūpintis būsimo LDS seimo Čikagoje delegatų priėmimu ir pavaišinimu. Tad prašau visų LDS narių nepamiršti ir minėtoje konferencijoje dalyvauti.

Kadangi eilė kuopų nedaro susirinkimų kas mėnesį, tai iš anksto primename, kad nepamirštumėte išrinkti delegatų.

Koresp. J. M-nė

Nepažiopsokime rugpjūčio 2 d. pikniko

Čikagos American-Soviet Friendship taryba rugpjūčio 2 dieną LaBagh Woods miškuose rengia tradicinį pikniką. Kaip kasmet, taip šiemet bus įvairių užkandžių ir maisto, lengvų gėrimų atsigaivinimui, išskiriant alkoholinius. Seimoms bei draugų būreliams galima nusivežti ir savas maistas, parke vietos yra pakankamai, žaidimų aikštelės ir t. t. Po pietų bus programa.

Piknikas vyks miško vejoje 3. Įvažiuoti reikia iš Cicero Ave., tuoj už Foster Ave. šiaurėje. Autobusais važiuojant reikia išlipti ant kampo Foster Ave. ir Cicero.

Pikniko rengėjai — amerikiečiai Tarybų Sąjungos draugai kviečia kaip pažangesnius lietuvius, taip visų tautybių pažangiečius.

Rengėjai

PRISIMINUS DRAUGUS DEMENČIUS

Birželio 25 d. sukako du metai, kaip negailėstinga mirtis išplėse iš gyvųjų tarpa nuoširdžią pažangietę ir ištikimą darbo klasės dukrą Marytę Dementienę, sulaukusią 90 metų amžiaus. Gruodžio 8 d. bus 5 metai, kaip mirė Juozas Dementis, kuris savo laiku ėjo "Vilnius" administratoriaus pareigas. Dementčiai gyvendami Čikagoje daug veikė pažangiam judėjime, o ypatingai stambiai rėmė pinigšškai laikraštį "Vilnis".

1953 metais persikėlė gyventi į Kaliforniją, bet nuo veikimo neatitolo. Dirbo pažangaus judėjimo labai ir stambiai rėmė "Vilni".

Jų garbingas atminimas pasiliks gyvas vilniečių šeimoje. J. M-nė

Rašo St. Kuzmickas

Į "Vilnius" daininkų suvažiavimą iš Floridos buvo atvykęs plačiai žinomas Stanley Kuzmickas. Jis čia banketo metu drauge su "Lakštutėmis" atliko meninę programą. Už jo talkininkavimą jam buvo pasiūsta dovanėlė. Štai jis dabar rašo:

Gerbiama Helen:

Didelis aciu Jums už labai gražią atvirutę ir už dovaną. Man Jūsų parengimas, ištis, patiko ir turėjau progos dainuoti su "Lakštutėmis".

Perduokite labas dienas Valerijai, Vandai, Stelai, Onai ir Jonui. Tegul jie dainuoja dar ilgai, ilgai.

Viso gero Jums ir visai "Vilnius" direktorių tarybai.

Stanley Kuzmickas

S. Straukas

PHOENIX, ARIZONA

Stanley T. Straukas

Mirė 1981 metų birželio 20 dieną, Doctors Hospital, Phoenix, Arizona, sulaukęs 90 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Tveruose. Amerikoje išgyveno 68 metus.

Priklausė prie Amerikos Lietuvių Apšvietos Draugijos, LLD 19 kuopos, Eksmainerių klubo, Brotherhood of Railway Carmen, Phoenix Amerikos Lietuvių klubo, buvo laikraščio "Vilnis" dalininkas.

Nuliūdime paliko dukteris Phyllis V. Wiese, Port Charlotte, Fla., ir Terese C. Avant, Paradise Valley, Arizona, penkis anūkus, keturis proanūkus ir Lietuvoje seserį Agnes Straukas.

Laidotuvės buvo privatiškos. Velionies kūnas sukremuotas Mercer' lavoninėje. Pelenai artimiausiu laiku bus palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse, Willow Springs, Ill.

Su liūdesiu dukros

PHILLIS V. WIESE, TERESE C. AVANT
ir mūsų šeimos

CHICAGO, ILL.

Mirus

Paul Valentai

IR

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Josephinai Dorinienei

Reiškiame jų šeimoms bei artimiesiems ir draugams giliausią užuojautą. Drauge su jais liūdimė ir mes.

MRS. EMILY DROBUS, St. Petersburg, Fla.
MRS. GUSSIE SENNETT, Ashland, Oregon

**GRAŽIAI ATISISVEIKINTA
SU VELIONIU
POVILU VALENTA**

Po ilgoko nesveikavimo birželio 25 d. mirė Povilas Valenta, sulaukęs 90 m. a. Birželio 29 d. dar gerai prieš 10 val. ryto, prisirinko kupina erdvi Petkaus koplyčia velionio artimųjų ir idėjos bei asmeninių draugų, kad paskutinį kartą patarnavus ir atsisveikinus su mielu draugu.

10:30 val. ryto, pasigirdo liūdnas vargonų balsas grojant muzikai Valerijai Urbikienei. Vėliau dainuoja solo Estelle Bogden, vargonais palydi Valerija. Laidotuvių direktorius paskaitė laidotuvėms pritaikintą poeziją, o po to seka solo, dainuojant solistei Estelle. Dar buvo Estelle ir Valerijos, duetas, pastarajai pritariant vargonais.

Pasibaigus apeigoms, laidotuvių direktorius Petkus paprašė dalyvių praeinant pro karštą su velioniu atsisveikinti. Po to buvo nulydėtas į Lietuvų Tautines kapines ir ten palaidotas prie pirmos žmonos Lina.

Laidotuvių direktorius padėkojo dalyviams už skaitlingą dalyvavimą šermyse ir šeimos vardu visus pietums pakvietė į Landsmark restoraną, kur visi buvo pavaišinti ir tuo būdu padėkota už suteiktas

paslaugas laidojant vyrą, tėvą ir senelį Povilą Valentą.

Į kapines palydėjo apie 30 kupinų palydovais auto mašinų.

Truputį apie velionio gyvenimą. Velinis į šią šalį atvyko prieš pirmą pasaulinį karą. Gimė Lietuvoje, Biržų rajone, Kupreliškio miestely. Šioje šalyje didesne gyvenimo dalį buvo vertelga. Daug metų laikė valgomų daiktų krautuve, o vėliau užėgė. Ilgiausiai gyveno Roselande. Velionio pirmoji žmona Lina Ražauskaitė Valentienė daug veikė Roselando Aido chore, Roselando Moterų klube, LLDL 79 kuopoje. Taipgi stambiai paremdavo spaudą. Povilas irgi priklausė LLDL 79 kp. ir kitu Roselande tuo laiku veikusių pažangių organizacijų. Prieš 16 metų Linai mirus, Povilas vedė Pauliną Usevičiūtę ir gražioje santaukoje išgyveno abu iki mirties. Paulina irgi priklauso prie LLDL 79 kp., o Roselando Lietuvų Moterų klube eina pirmininkės pareigas.

Kiek prisimenu, Povilas ir Lina lankėsi Tarybų Lietuvoje ir abu savo vizitu buvo patenkinti.

Velionis paliko nuliūdime žmoną, sūnų ir jo šeimą bei daug kitų giminių ir draugų.

Prašau žmonos Paulinos ir sūnaus bei jo šeimos ramintis ir prisiminti, kad Povilas per savo gyvenimo 90 metų atliko gražių darbų ir linkėjo visiems viso geriausio.

J. Urmonienė

LIŪDNOS MIRTIES 3 METINĖS

Antano Stuko

Liūdnai praslinko 3 metai nuo to skaudaus mūsų gyvenime įvykio, kai 1978 metais rugpjūčio 9 d. netikėtai ir nenumatyta staigiai sustojo plakusi mano mylimo vyro, sūnaus tėvo, uošvio ir tėvuko Antano Stuko jautrioji širdis. Nežiūrint, kad jau 3 metai nėra Jo mūsų tarpe ir negirdime jo gražių ir širdį glostančių žodžių, bet Jo gražūs pamokinimai ir pastangos, kad mes būtume patenkinti gyvenimu, tebėra gyvi mūsų mintyse ir širdyse.

Mes minėsime Jo kilnų atminimą ir gerbsime gražius pamokinius.

Liūdinti žmona **KAZIMIERA**
Sūnus **RICARDAS**
ir šeima

LIŪDNOS KETVIRTOS MIRTIES METINĖS

Ignas Urmonas

Liūdnai praslinko 4 metai nuo tos dienos, kuomet negailestinga mirtis sustabdė mūsų mylimo vyro, tėvo, uošvio ir tėvuko Igno Urmono jautriosios širdies plakimą. Jis mirė 1977 m. liepos 26 dieną. Nors jau 4 metai praslinko, bet padaryta mūsų širdyse žaizda pasiliko slegiančiai skaudi.

Mes žinome, kad jokios dejonės, jo mums jau negražins, nes kas mirė—tas negrižta į gyvenimą, bet atėjus tai metų dienai, kurioje jis mus apleido, norisi garsiau sudejuoti ir pasiskusti jo ir mūsų draugams, kad mes be jo liūdime ir vis gerbiame jo gyvenime duotus pamokinius ir šviesius nurodymus.

O mūsų širdyse ir mintyse jaučiame, kad jis pasiliko gyvas ant visados.

Ilsėkis, mūsų mylimasis. Mes eisime tavo nurodytu taku, neatsilikime kovoje už pažangą.

Liūdinti žmona **JULIJA URMONIENĖ**
Duktė **VIRGINIA WROBEL**
Žentas **WALTER WROBEL**
Anakai **DAWN, WALTER, BRUCE, SANDRA**

TURĖJO RIMTĄ OPERACIJĄ

Alberta Stumbris-Steeves turėjo rimtą operaciją gerklėje. Kaip žinia, savo laiku ji buvo aktyvi roselandietė, ilgus metus dainavo Roselando Aido chore, taipgi buvo uoli rėmėja.

Draugai ir pažįstami neužmirškime jos. Suraminkime nors atvirute, kuriems laikas neleidžia ją aplankyti. Jos adresas: 134 E. 118th Place, Chicago, Ill. 60628. Elenutė

PATAISYMAS

Birželio 25 dienos "Vilnies" laidoje dvylyktame puslapyje, sąrašė sveikinimų, gautų suvažiavimo metu, dėl spaustuvės kaltės įvyko nemaloni klaida.

Sąrašė pažymėta, kad Anton Gabrys ir J. Marazienė aukavo po \$4.00, o turėjo būti, kad aukavo po \$5.00.

Labai atsiprašom Gabrio ir Marazienės. Adm.

Haverhill, Mass.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Augusto Kazlausko

Praslinko jau 12 metų, kai Jis mirė 1969 metų liepos 16 dieną. Negaliu Jo pamiršti. Kur tik einu, vis Jį matau mintyse ir jaučiu širdies skausmą netekusi Jo.

Lai Tau, mielas, būna ramu ilsėtis gražioje Linwood kapinėse. Buvusi Tavo žmona Merie Kazlauskienė, o dabar

MERIE SAMETIS
Haverhill, Mass.

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Jozefinai Dorinienei

Reiškiu gilią užuojautą jos vyrui Valteriui, sūnui Valteriui, marčiai Barbarai, anūkėms, seserims — Čikagoje Kazimierai Stukienei, Kanadoje Salomėjai Stukienei ir Lietuvoje Juanai Imbrazienei bei jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

VALERIJA URBIKAS

MESA, ARIZONA

Mirus

Nancy Gordon

Reiškiu gilią užuojautą velionies sūnui William (Jean) ir jo šeimai, seserims Betty Johnson ir Beverly (Richard) McCormick, uošvei M. Gužauskienei, marčiom Ann Krisiken, Emily (Richard) White, bei kitiems artimiesiems ir draugams.

Žinokite, kad ir aš liūdžiu netekusi mielos draugės.

ADELINE BACEVICH
Chicago, Ill.

CHICAGO, ILL.

Mirė

Paul Valentas

gyvenęs Chicagoje, o anksčiau Roselande.

Reiškiame širdingą užuojautą žmonai Paulinai, sūnui Walter su šeima, podukroms, anūkams, proanūkiams ir kitiems giminėms bei pažįstamiems.

J. ir A. Jokubka	E. Bogden
B. Wainoris	A. Butkis
J. Wainoris	M. Plauska
M. Bagdonas	A. Mikolaitis
U. Skrabutiekas	A. Pateckas
A. Pauliukas	F. Feifer
A. Daraška	J. & M. Marazas
B. Pavilonis	J. Feiza
J. Urmonas	J. Pateckas
A. Baublis	M. Kancere
A. Jakubauskienė	P. Malinauskienė
A. Druseika	H. & R. Bordner
M. Balcaitis	F. Vaitkus
J. Balcaitis	A. Vaitkus
M. Wassel	A. Dockus
E. & F. Jordan	A. Bacevich
	S. Baublis